

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ORGANIZACE
PRO ZÁKAZ CHEMICKÝCH ZBRANÍ
(OPCW)
A
ČESKÁ REPUBLIKA
JAKO JEJÍ ČLEN**

Autor práce: Lenka Urbanová
Studijní obor: Regionální studia
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Strnad
Katedra: Katedra společenských věd

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánu Strnadovi za odborné a metodické vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl při zpracování této bakalářské práce.

Mé poděkování patří i rodině, zejména manželovi a dcerám, kteří jsou mi po celou dobu studia velkou oporou.

ABSTRAKT

URBANOVÁ, L. *Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW) a Česká republika jako její člen : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 80 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Strnad

Klíčová slova: zbraně hromadného ničení, bojové chemické látky, OPCW, Chemická konvence, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, legislativa

Bakalářská práce se zabývá problematikou chemického odzbrojení a likvidace chemických zbraní hromadného ničení včetně všech zásob bojových chemických látek. K tomuto účelu byla vytvořena a v roce 1997 vstoupila v platnost mezinárodní smlouva, Konvence o zákazu chemických zbraní. Současně byla založena Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW) jako garant, který dohlíží na dodržování povinností a závazků vyplývajících z chemické konvence pro všechny smluvní státy organizace. Česká republika je členem organizace od roku 1997, kdy se pro ni stala závazná i přijatá chemická konvence. Národní autoritou, orgánem zodpovědným za dohled a kontrolu na dodržování závazků CWC byl v České republice ustanoven Státní úřad jaderné bezpečnosti. Tuto oblast přímo zabezpečuje Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní.

Bakalářská práce je tematicky rozdělená do dvou základních částí. V první části se BP věnuje popisu OPCW a konvenci o zákazu chemických zbraní. Je popsána základní struktura, členění dokumentu a organizace, inspekční činnost, jako hlavní nástroj mezinárodní kontroly a organizací zavedené programy na rozvoj implementace, mezinárodní spolupráce a podpory mezi smluvními státy. V druhé části se BP věnuje členství ČR v organizaci, včetně legislativních opatření, popisu struktury a hlavních činností SÚJB, jako národní autority a jeho Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní.

ABSTRACT

URBANOVÁ, L. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW) and the Czech Republic as the member of the OPCW : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 80 p. Supervisor : Mgr. Štěpán Strnad

Key words: weapons of mass destruction, chemical warfare agents, OPCW, Chemical Weapons Convention, State Office for Nuclear Safety, legislation

This bachelor thesis deals with the issues of chemical disarmament and elimination of chemical weapons of mass destruction including all stocks of chemical warfare agents. Chemical Weapons Convention, an international treaty was developed for this purpose and entered into force in 1997. The Organization for the Prohibition of Chemical Weapons (OPCW) was established at the same time as a supervisor who oversees compliance with the obligations and liabilities arising from the chemical convention for all state parties. The Czech Republic is a member of the organization since 1997, when it became mandatory to adopt the chemical convention. As the National Authority, the authority responsible for supervision and control of the compliance with the obligations of the CWC, the State Office for Nuclear Safety was established. This area is directly provided by the Chemical Weapons Prohibition Department.

Bachelor thesis is thematically divided into two main parts. The first part of the thesis is devoted to a description of the OPCW and the Chemical Weapons Convention. It describes the main structure and division of the document and the OPCW, inspection activities as a main instrument of international control and established programmes for the development of implementation, international cooperation and assistance of State Parties. The second part of the thesis deals with membership of the Czech Republic in the OPCW, including legislative measures, description of the structure and main activities of the State Office for Nuclear Safety as the national authority and its Chemical Weapons Prohibition Department.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 CHEMICKÉ ZBRANĚ A BOJOVÉ CHEMICKÉ LÁTKY	11
3 ORGANIZACE PRO ZÁKAZ CHEMICKÝCH ZBRANÍ (OPCW)	14
3.1 Konvence o zákazu chemických zbraní	17
3.2 Struktura a členění organizace	25
3.3 Působení a činnosti organizace	26
3.3.1 Mezinárodní inspekce	29
3.3.2 Další významné verifikační aktivity a procedury	36
3.3.3 Mezinárodní spolupráce a podpora	39
3.4 OPCW – výhody a nevýhody členství v organizaci	44
4 ČESKÁ REPUBLIKA JAKO ČLEN OPCW	46
4.1 Zákonná a legislativní opatření	47
4.1.1 Zákon č. 19/1997 Sb.	49
4.1.2 Vyhláška č. 208/2008 Sb.	49
4.1.3 Zákon č. 356/2003 Sb.	51
4.2 Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB)	53
4.2.1 Vznik a historie SÚJB	55
4.2.2 Struktura a členění SÚJB	57
4.2.3 Působení a činnosti SÚJB	58
4.2.4 Odbor pro kontrolu nešíření ZHN	60
4.2.5 Ostatní organizace v rámci ČR	64
ZÁVĚR	66
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
SEZNAM ZKRATEK	79
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	80

ÚVOD

Chemické zbraně patří společně s biologickými, toxinovými a jadernými zbraněmi mezi nejdůležitější zbraně hromadného ničení (ZHN). Současně chemické zbraně patří mezi nejstarší formu ZHN. Chemické zbraně jsou různé prostředky a zařízení umožňující v různých formách a množstvích využít vlastností toxických otravných látek jako prostředku, způsobující škody a ztráty „nepříteli“. Jako bojové chemické látky (BCHL) jsou označovány jakékoliv chemické látky a substance, jejichž toxické vlastnosti a účinky mohou způsobit smrt, poškození, trvalou újmu na zdraví nebo dočasné ochromení nepřítele. Mohou být zneužity jak proti vojenským silám, tak civilnímu obyvatelstvu, způsobující velké ztráty jak v lidské populaci, tak v celé fauně a/nebo flóře v místě jejich použití.

Souběžně s tím, jak byly chemické zbraně a BCHL používány a nové druhy vyvíjeny, byla formou mezinárodních a národních dohod, smluv, paktů a dalších legislativních opatření různými organizacemi a uskupeními vyvíjena snaha o možnost mezinárodní kontroly nad výrobou a vývojem, skladováním, použitím těchto zbraní, případně dosažení úplného zákazu a následnou likvidací zásob těchto látek a zbraňových systémů umožňujících jejich použití.

Za první moderní mezinárodně uznávanou a platnou dohodu je považován „Protokol o zákazu válečného použití dusivých, otravných a podobných plynů a bakteriologických prostředků“ (The Protocol for the Prohibition of Wartime Use Asphyxiating, Poisonous or other Gases and Bacteriological Methods of Warfare), který byl ratifikován v Ženevě 17. 6. 1925 (Ženevský Protokol).¹

Nejdůležitějším dokumentem podrobně se zabývajícím problematikou BCHL a řešícím otázky mezinárodní kontroly chemických zbraní je v současné době tzv. „Úmluva o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení“ (The Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction). Známá také pod zkratkou CWC – Chemical Weapons Convention, jenž byla dána poprvé k podpisu členskými zeměmi 13. 1. 1993 a vstoupila v platnost 29. 4. 1997. V témže roce byla založena mezinárodní organizace pod názvem „Organizace pro zákaz chemických zbraní“ (OPCW - Organization for the Prohibition of Chemical Weapons) se sídlem

---

¹ MATOUŠEK, J. *Chemical weapons, Chemical warfare agents*. Frýdek-Místek, 2008, s. 1-2.

v Haagu (Nizozemí), sdružující všechny členské země, které podepsaly a ratifikovaly CWC. Státy, které později podepsaly a ratifikovaly CWC se staly automaticky členem organizace OPCW.

Česká republika patří k zakládajícím státům OPCW. Funkci národního orgánu zodpovědného za implementaci CWC v ČR vykonává Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB). SÚJB je ústředním orgánem státní správy, který vykonává státní správu a dozor při využívání jaderné energie a ionizujícího záření, v oblasti radiační ochrany a v oblasti jaderné ochrany. Do jeho působnosti patří i koordinace a zabezpečování činností při plnění úkolů vyplývajících z Úmluvy o zákazu chemických zbraní a výkon působnosti národního orgánu podle této Úmluvy. V rámci SÚJB tuto oblast zabezpečuje Odbor pro kontrolu nešíření zbraní hromadného ničení (OKNZHN). Česká republika je na CWC legislativně navázána formou příslušného zákona (zákon č. 19/1997 Sb.) a s ním související prováděcí vyhlášky (vyhláška č. 208/2008 Sb.), případně dalších dokumentů, které problematiku chemických látek doplňují a rozšiřují.

Přestože se v současné době oficiálně BCHL mohou vyrábět pouze v malých množstvích a pro tzv. mírové účely a použití (tedy pouze v přímé souvislosti s výzkumnými a vědeckými aktivitami/projekty/studiiemi zaměřenými právě na ochranu proti těmto látkám a zbraním nebo vývoji a testování způsobů jejich likvidace a dekontaminace) je otázka jejich pokud možno celosvětové kontroly a snahy o postupnou a úplnou likvidaci zásob stále velmi aktuální.

Vzhledem k doposud nezlikvidovaným velkým zásobám, držených a spravovaných také různými státy i v politicky velmi nestabilních oblastech a regionech, představují tak BCHL velmi významný nebezpečný nástroj, snadný způsob a reálné nebezpečí možného zneužití různými zájmovými skupinami k teroristickým, vojenským a politickým účelům.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě kritické analýzy porovnat a vyhodnotit nástroje, působení a činnosti OPCW, popsat její mechanismy (tj. programy, projekty a činnosti, které jsou organizací realizovány), dosažené cíle a limity. Popsat činnosti vybraných organizací ČR, které na národní úrovni provádějí tutéž činnost v souladu se závazky a požadavky na členství ČR v OPCW. Definovat možné výhody a nevýhody vyplývající ze členství v OPCW, jako v současné době organizaci evropského a celosvětového významu.

Bakalářská práce se tedy zabývá problematikou členství České republiky v mezinárodní organizaci OPCW, závazků a povinností vyplývajících pro ČR z tohoto členství, popisu vzniku a implementace příslušných zákonů a dalších legislativních opatření, vycházejících a navazujících, členskými státy přijatou a platnou legislativu OPCW, na mezinárodní smlouvu Úmluvu o zákazu chemických zbraní (Chemical Weapons Convention). Tomuto dokumentu je v bakalářské práci věnována zvláštní pozornost.

Dílčím cílem bakalářské práce je na základě dostupných informací a literárních zdrojů popsat základní strukturu a členění OPCW a jejich příslušných jednotlivých divizí nebo oddělení, které jsou významné z hlediska mezinárodní spolupráce, asistence a podpory implementace Úmluvy mezi smluvními státy organizace.

Podobně je věnována pozornost odpovídajícím institucím v rámci ČR, tedy Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost (včetně příslušného odboru OKNZHN a oddělení OKZCHZ), jako národní autoritě ČR, zodpovědné za dodržování závazků Úmluvy vůči OPCW.

Bakalářskou práci lze tematicky rozdělit do dvou základních částí. První část je věnována organizaci OPCW a Konvenci o zákazu chemických zbraní, druhá část je věnována České republice ve vztahu k členství v organizaci OPCW. Celá práce je strukturovaná do celkem čtyř hlavních kapitol.

První kapitola vymezuje v základních rysech cíle a metodiku bakalářské práce.

Druhá kapitola stručně shrnuje problematiku chemických zbraní z pohledu jejich vývoje a použití v novodobé historii. Definuje pojmy, co jsou chemické zbraně a bojové chemické látky.

Třetí kapitola je věnována organizaci OPCW. Je rozdělena do několika podkapitol, které se postupně věnují mezinárodní smlouvě CWC, popisu struktury a členění organizace OPCW. Těžiště této kapitoly představuje část zaměřená na analýzu působení a činností organizace, základním cílům a poslání organizace, jejím aktivitám podporujících proces chemického odzbrojení, zaměřené zejména na analýzu kontrolní činnosti a na zavedené programy mezinárodní spolupráce a podpory. V závěru kapitoly jsou definovány a zhodnoceny možné výhody a nevýhody členství v organizaci.

Čtvrtá kapitola se věnuje otázkám členství České republiky v OPCW. V jednotlivých podkapitolách jsou charakterizovány přijatá legislativní opatření, struktura a členění organizace SÚJB, jeho historie, působení a činnosti. Těžiště této kapitoly představuje část zaměřená na analýzu hlavních aktivit oddělení OKZCHZ, jako národní autority, odpovědné vůči OPCW. Jsou zhodnoceny činnosti tohoto oddělení z pohledu prováděných inspekcí, spolupráce s OPCW a funkce koordinátora v ČR.

Bakalářská práce je zakončena závěrem, který představuje shrnutí všech zjištěných skutečností, ve kterém je rámcově zhodnocena funkce a působení organizace OPCW a členství České republiky v organizaci.

Bakalářská práce vychází z analýzy dostupné odborné literatury, oficiálních webových stránek příslušných organizací a institucí, zákonů v platném znění, a dalších dokumentů, které s danou problematikou souvisejí. K analýzám a popisu činností organizací OPCW a SÚJB jsou jako primární zdroje informací použity oficiální výroční zprávy a dokumenty podobného charakteru.

Bakalářská práce by měla rámcově odpovědět na otázky, zda organizace OPCW plní své poslání a účel, ke kterému byla zřízena, zda cíle ve snaze o chemické odzbrojení, který si lidstvo vytyčilo, lze dosáhnout a zda členství v této organizaci má pro smluvní státy význam.

2 Chemické zbraně a bojové chemické látky

Co jsou chemické zbraně

Obecné pojetí chemické zbraně zahrnuje toxickou chemickou látku (bojovou chemickou látku) obsaženou v systému pro její dopravu na cíl a její převedení do bojového stavu (letecké pumy, dělostřelecké granáty, bojové hlavice řízených střel a raket atd.). Takto založená definice pojmu „chemické zbraně“ však zahrnuje pouze malou část řady předmětů, které lze podle ní takto definovat. Komplexní přístup při vypracování definice pojmu „chemické zbraně“ je popsán v příslušném článku Úmluvy o zákazu chemických zbraní, ve které je tato definice specificky rozdělena do tří částí tak, aby byla pokryta i další možná specifika tohoto pojmu, ale přitom nebyly omezeny práva smluvních států na držení konvenčních zbraní nebo použití BCHL pro mírové účely.²

Co jsou bojové chemické látky

Jako bojové chemické látky jsou označovány jakékoliv chemické látky a substance, jejichž toxické vlastnosti a účinky mohou způsobit smrt, poškození, trvalou újmu na zdraví nebo dočasné ochromení nepřítele. Mohou být zneužity jak proti vojenským silám, tak civilnímu obyvatelstvu, způsobující ztráty nejen v lidské populaci, ale mohou svým účinkem zasáhnout faunu nebo flóru v místě použití. BCHL svým charakterem představují velice různorodou skupinu látek, které mají velmi odlišné fyzikálně-chemické vlastnosti. Některé z nich jsou velmi těkavé a velice snadno vytvářejí toxický plyn (nervově paralytické látky: sarin, soman, tabun), jiné jsou poměrně dobře tepelně stálé a velmi pomalu se odpařují do ovzduší, jsou rezistentní proti samovolnému rozkladu nebo účinkům dekontaminačních prostředků.³

Novodobá historie vývoje a použití BCHL⁴

Chemické a biologické látky jako zbraně jsou lidmi ve válečných konfliktech a vojenských střetech používány již od dávných dob. Nejedná se tedy o výtěžek pouze

---

² STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 13-15.

³ SIDELL, F. R., PATRICK III W. C., DASHIEL T. R. *Jane's Chem-Bio Handbook*. Alexandria, 2001. 57-79 s.

⁴ RAMESH, C. G. *Handbook of Toxicology of Chemical Warfare Agents*. London, 2009. 7-16s.

moderní doby. Historicky významné období vývoje a použití chemických zbraní představuje především 20. století.

Poprvé, jako nový způsob vedení války, byla moderní chemická zbraň použita během bojů 1. světové války. V roce 1915 u belgického městečka Ypres útočící německá vojska použila proti nepříteli bojový plyn – plynný chlor. Byla to událost, která je považována za počátek moderní chemické války. V roce 1917 na tom samém místě byla poprvé použita zpuchýřující látka, která dostala podle místa svého použití název Yperit.

Za druhé světové války byly chemické látky (oxid uhelnatý a kyanovodík) zneužity pouze Němci v koncentračních táborech v nechvalně známých plynových komorách. Průmyslově byla vyráběna a používána insekticidní látka na bázi anorganických kyanidů s označením „Cyklon B“, z něhož jako účinná a smrtící látka byl uvolňován plynný kyanovodík (HCN). Současně byly různými zeměmi ve velkých množstvích vyráběny další již známé, ale podstatně účinnější BCHL (např. zpuchýřující látky Yperity a Lewisity) nebo byly zejména Německem objeveny nové látky (nervově paralytické látky skupiny G: 1936-Tabun GA, 1939-Sarin GB, 1944-Soman GD, Cyklosarin GF atd.). Žádná z těchto vyráběných nebo objevených látek však nebyla v průběhu války žádnou z válčících a/nebo do celosvětového konfliktu zavlečených stran použita.

V poválečné době pokračoval po celém světě intenzivní výzkum v oblasti vývoje bojových chemických látek, vývoje dokonalejších chemických zbraní a zbraňových systémů, binární chemické munice. Výzkum se zaměřil zejména na skupinu látek na bázi organických fosfátů, vedoucí v 50. a 60.tých letech k objevení látek skupiny „V“ (nových a účinnějších nervově paralytických látek VE, VG, VM a zejména VX, VR/RVX, sovětský Novičok).

Použití a zneužití BCHL⁵

Od ukončení 2. světové války až do současnosti jsou známy různé případy použití BCHL ve válečných konfliktech lokálního charakteru (1980-1988 Íránsko-Irácký konflikt, použití HD a GB), jejich zneužití proti civilnímu obyvatelstvu (1980-1988 Íránsko-Irácký konflikt, Kurdské obyvatelstvo). Poslední známý případ použití BCHL se odehrál v roce 2013, kdy při protivládních nepokojích v Sýrii jedna ze stran

---

⁵ RAMESH, C. G. *Handbook of Toxicology of Chemical Warfare Agents*. London, 2009. 33-42s.

použila v několika městech neznámé množství Sarinu. Jsou také známy havárie chemických průmyslových zařízení a továren, vyrábějících různé vysoce toxické látky, při kterých došlo k velkým ztrátám na civilním obyvatelstvu. Nejznámější a nejtragičtější z nich je havárie v chemické továrně na výrobu pesticidů v indickém městě Bhópálu v roce 1984, při kterém došlo k úniku vysoce toxických látek methylisokyanátu a kyanovodíku do ovzduší. Při této havárii došlo k úmrtí více jak 8 000 osob a toxickým mrakem bylo zasaženo více než 500 000 lidí.

V druhé polovině 20. století se navíc rozmohl fenomén zneužití těchto látek k různým sabotážím a teroristickým akcím, namířeným ve jménu „čehokoliv“ proti civilnímu obyvatelstvu a kritickým místům infrastruktury. Nejznámější případ teroristického zneužití BCHL se odehrál v Japonsku, kdy členové náboženské sekty *Aum Shinrikyo* v roce 1994 uvolnili sarin v obytném komplexu u města Matsumoto a v následujícím roce 1995 v tokijském metru. Při těchto útocích zemřelo celkem 19 lidí a více jak 6 000 zasažených muselo být ošetřeno.⁶

Mezinárodní terorismus, využívající toxické chemické látky, včetně bojových chemických látek, s ohledem na jejich celosvětová množství, celkem snadnou dostupnost, nízké pořizovací náklady nebo poměrně snadnou výrobu těchto látek, představuje v současné době jednu z největších celosvětových možných hrozeb.

---

⁶ RAMESH, C. G. *Handbook of Toxicology of Chemical Warfare Agents*. London, 2009. 25-32s.

3 Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW)

Obr. 1 – sídlo organizace OPCW v Haagu (Nizozemí)⁷

Obr. 2 – logo organizace OPCW⁸

Motto organizace:

„Working together for a world free of chemical weapons“

„Společným úsilím za svět bez chemických zbraní“

⁷ WIKIMEDIA COMMONS. *Organizace pro zákaz chemických zbraní* [online]. 2013 [cit. 2013-12-09]. Dostupný z WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:HQ_of_OPCW_in_The_Hague.jpg>.

⁸ WIKIMEDIA COMMONS. *Organizace pro zákaz chemických zbraní* [online]. 2013 [cit. 2013-12-09]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:OPCW_logo.gif>.

Základní charakteristiky OPCW:⁹

- Organizace OPCW byla vytvořena jako mezinárodní instituce sdružující všechny členy/smluvní státy, které CWC od jejího vzniku v roce 1997 přijaly a ratifikovaly. Byla vytvořena pro potřeby členských zemí této organizace v otázkách implementace všech požadavků CWC, dohledu a dodržování závazků vyplývajících z Úmluvy/CWC a snahy k uskutečnění všech vytyčených cílů, zejména v otázce úplné likvidace chemických zbraní a zařízení umožňující jejich výrobu.
- Sídlo organizace se nachází v Haagu v Nizozemí (obr. 1) na adrese: OPCW, Johan de Wittlaan 32, 2517 JR The Hague, The Netherlands.
- V rámci vyvíjeného úsilí a celosvětové snahy o uskutečnění všech vytyčených cílů, OPCW úzce spolupracuje zejména s Organizací Spojených Národů (OSN), s jeho Valným shromážděním a všemi jejími členy.
- Základním dokumentem organizace OPCW je tzv. „Úmluva o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení“. Tato Úmluva neboli CWC představuje první multilaterální dohodu v otázkách chemického odzbrojení, která směřuje k likvidaci celé jedné kategorie ZHN a spočívá na čtyřech základních pilířích:¹⁰
  - chemické odzbrojení,
  - kontrola nešíření,
  - pomoci a ochraně,
  - mezinárodní spolupráci.
- K 31. 12. 2013 organizace sdružovala celkem 190 členských států, pro které je Úmluva o zákazu chemických zbraní závazným dokumentem.

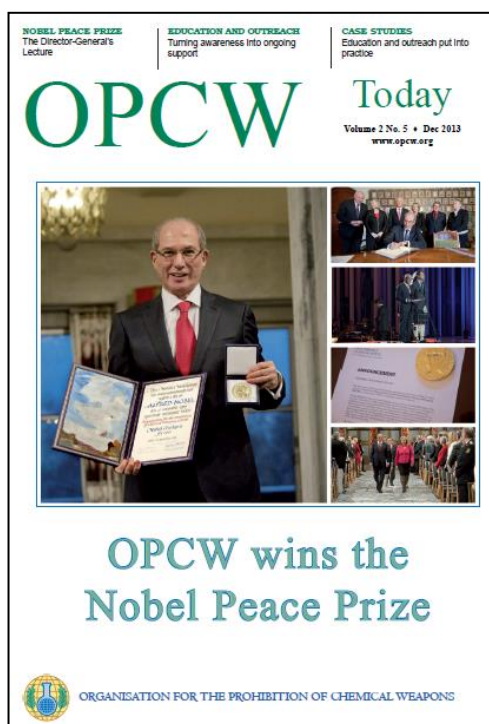
---

⁹ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/about-opcw/>>.

¹⁰ VOPÁLENSKÝ, V., BLÁHOVÁ, M. *Úmluva o zákazu chemických zbraní a povinnosti podniků v ČR*. Chemagazín, 2011, s. 30-31.

- Organizace OPCW je organizačně dělena na tři základní části: na tzv. Konferenci členských zemí (the Conference of the State Parties), Výkonnou radu (the Executive Council) a Technický sekretariát (the Technical Secretariat).
- Organizace hospodařící s ročním rozpočtem cca 75 000 000 €, kdy asi 95% z této částky představují příjmy z poplatků a členských příspěvků, které jsou povinny platit všechny členské státy za své členství v OPCW.
- Organizace vydává vlastní oficiální časopis s názvem „OPCW Today“, který vychází nepravidelně minimálně dvakrát za rok (obr. 3).
- V roce 2013 byla organizaci OPCW udělena Nobelova cena za mír za její dlouholetou intenzivní snahu a úsilí v otázce celosvětového chemického odzbrojení.

Obr. 3 – titulní strana časopisu „OPCW Today“ z prosince 2013¹¹

¹¹ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-03-05]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/fileadmin/OPCW/OPCW_Today/OPCW_Today_Vol_2_No_5.pdf>.

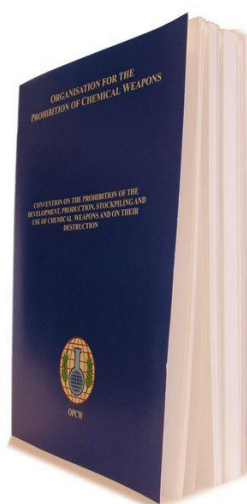

3.1 Konvence o zákazu chemických zbraní

Konvence o zákazu chemických zbraní (CWC – Chemical Weapons Convention) je mezinárodní smlouva a představuje základní dokument OPCW a všech členských zemí, které tuto Úmluvu přijaly, ratifikovaly a implementovaly do svých národních legislativ. Úmluva představuje první celosvětově přijatý a uznávaný komplexní nástroj a mechanismus, který ve svém důsledku má vést k postupné a úplné likvidaci celé jedné kategorie zbraní hromadného ničení (chemických ZHN). Je také současně základním nástrojem stanovujícím opatření pro kontrolu plnění těchto závazků a umožňujícím provádět mezinárodní kontroly jejich dodržování na jakémkoliv území všech svých smluvních členů. Úmluva byla sepsána v anglickém, arabském, čínském, francouzském, ruském a španělském jazyce. Všechny jeho jazykové verze mají stejnou platnost. Je uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů. Dokument má neomezenou platnost.

Dokument je rozdělen na úvodní **Preambuli**, 24 základních článků (**Article I – XXIV**) a 3 doplňující přílohy/Anexy (**Verification Annex, Annex on Chemicals, Confidentiality Annex**):¹²

Obr. 4 – knižní vydání Úmluvy/Konvence o zákazu chemických zbraní¹³

¹² TABASSI, L. W. *OPCW: The Legal Texts*. Hague, 1999, s. 9-13.

¹³ GOOGLE. *Google obrázky* [online]. 2013 [cit. 2013-12-07]. Dostupný z WWW: <<http://blog.oup.com/wp-content/uploads/2013/09/chemweapcon.jpg>>.

- **Preamble** – v obecné rovině popisuje vznik a vývoj CWC, její zaměření, poslání a cíle, které by měly v konečném důsledku vést k celosvětovému a všeobecnému zákazu výroby, vývoje a držení chemických zbraní a úplné likvidaci všech jejích zásob.
- **Article I** (všeobecné závazky) – vytyčuje obecné povinnosti a závazky všech členských zemí OPCW, vyplývajících z CWC. Všechny členské země se zavazují, že nebudou vyvíjet, vyrábět, skladovat, případně prodávat nebo převádět žádné chemické zbraně jiným státům a zemím. Nebudou vyvíjet nebo podporovat žádné aktivity, které jsou přijatou Úmluvou zakázány. Také látky používané k potlačování nepokojů (tzv. Riot Control Agents), tedy slzné a dráždivé plyny, nesmějí být používány ve válečných konfliktech.
- **Article II** (definice a kritéria) – vysvětluje všechna kritéria a pojmy, které jsou v textu CWC použity a které je nutné jednoznačně a srozumitelně definovat (např. co znamená a jak si vykládat pojem „chemická zbraň“, „toxická látka“, „zpracování“, „spotřeba“ atd.).
- **Article III** (deklarace) – popisuje základní požadavek pro všechny členské země OPCW do 30 dnů od přijetí CWC povinnost deklarovat veškeré stávající zásoby chemických zbraní na svém území a také veškerého zařízení a vybavení, umožňující jejich vývoj a výrobu.
- **Article IV, V** (chemické zbraně a objekty na výrobu chemických zbraní) – se zabývají požadavkem a závazkem pro všechny členské země OPCW, týkající se postupné likvidace všech stávajících zásob chemických zbraní a zařízení, které by bylo možno použít jejich výrobě nebo jejich přeměnu na činnosti nezakázané CWC a jejich mírové využití.
- **Article VI** – se zabývá možnými aktivitami, které nejsou zakázány Úmluvou. Všechny členské země OPCW musí zajistit zejména to, že toxické látky budou vždy využity pouze k mírovým účelům.

- **Article VII** – se zabývá implementací Úmluvy do národních legislativ všech členských zemí OPCW v souladu s jejich právními řády. Článek klade za povinnost všem členským zemím vytvořit národní autoritu jako orgán přímo zodpovědný za spolupráci mezi OPCW a příslušným státem/zemí.
- **Article VIII** (organizace) – ustanovuje organizaci OPCW jako hlavní implementační orgán přijaté mezinárodní smlouvy/Konvence - CWC, se sídlem v Haagu v Nizozemí. Organizace je podle tohoto článku dělena na tři základní části: na tzv. Konferenci členských zemí (the Conference of the State Parties), Výkonnou radu (the Executive Council) a Technický sekretariát (the Technical Secretariat). Definiuje role a funkce všech těchto tří hlavních částí OPCW.
- **Article IX** – ustanovuje a zajišťuje možnost jakékoliv členské země OPCW v případě obav z nedodržování závazků vyplývajících z přijaté Úmluvy a z možnosti vlastního ohrožení, požádat o tzv. „Challenge Inspection“ neboli provedení „Inspekce na výzvu“ kdekoliv na území jiného členského státu OPCW, provedené pod záštitou této organizace nebo ve spolupráci s OSN.
- **Article X, XI** – zajišťuje podporu a ochranu každé členské zemi OPCW v případě útoku nebo ohrožení z útoku chemickými zbraněmi a případné mezinárodní spolupráci v ekonomickém a technologickém rozvoji všech členských zemí.
Článek X ustanovuje povinnost všech členských zemí OPCW informovat organizaci o svých možnostech případné pomoci a podpory.
Článek XI prosazuje a podporuje obchodování s chemikáliemi pouze pro mírové účely a rozvoj chemického průmyslu pro účely, které nejsou zakázány přijatou Úmluvou.
- **Article XII** – řeší nutná opatření, potřebná k zajištění dodržování Úmluvy a otázky možných sankcí a omezení, náhrad a pokut, uplatnitelných vůči státu, který závazky Úmluvy porušil.

- **Article XIII-XXIV** – řeší různé otázky z pohledu CWC v souvislosti s jinými mezinárodními smlouvami a pakty, možnosti řešení mezinárodních sporů, novelizování a pozměňování textu Úmluvy, způsoby vstoupení v platnost nebo možnost odstoupení od smlouvy atd.
- **Verification Annex** (Kontrolní příloha) – popisující detailně proceduru mezinárodních inspekcí a činnosti inspektorů OPCW v chemických nebo průmyslových zařízeních, práva a povinnosti OPCW, jejích inspektorů a dotčeného státu/země, na jejímž území inspekce probíhá.
- **Annex on Chemicals** (Přílohy o chemických látkách) – popisující kritéria, na jejichž základech jsou chemické látky rozděleny do tří seznamů a jmenovité seznamy látek, uvedených v těchto seznamech.
- **Confidentiality Annex** (Důvěrnostní příloha) – garantující všem zemím dotčených inspekcemi OPCW, že citlivá obchodní, národní a bezpečnostní data, která byla v rámci inspekce zeměmi inspektorům OPCW poskytnuta, budou organizací ochráněna a znemožněno jejich jakékoliv zneužití třetí stranou.

PREAMBULE

„Smluvní státy této Úmluvy,

Rozhodnuty jednat s cílem dosáhnout účinného pokroku na cestě ke všeobecnému a úplnému odzbrojení pod přísnou a účinnou mezinárodní kontrolou, včetně zákazu a odstranění všech druhů zbraní hromadného ničení,

Přejíce si přispět k uskutečnění cílů a zásad Charty Organizace spojených národů,

Připomínajíce, že Valné shromáždění Organizace spojených národů opakovaně odsoudilo všechny akce, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Protokolu o zákazu užívat ve válce dusivých, otravných nebo podobných plynů a bakteriologických prostředků, podepsaného v Ženevě dne 17. června 1925 (Ženevský protokol z roku 1925),

Uznávajíce, že tato Úmluva opětovně potvrzuje zásady a cíle vyplývající ze Ženevského protokolu z roku 1925 a Úmluvy o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení podepsané v Londýně, Moskvě a Washingtonu dne 10. dubna 1972, jakož i závazky přijaté na základě těchto listin,

Majíce na paměti cíle obsažené v článku IX Úmluvy o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich zničení,

Rozhodnuty v zájmu všeho lidstva pomocí provádění ustanovení této Úmluvy zcela vyloučit možnost použití chemických zbraní a tak doplnit závazky přijaté na základě Ženevského protokolu z roku 1925,

Uznávajíce zákaz použití herbicidů jako bojových prostředků vyjádřený v příslušných dohodách a zásadách mezinárodního práva,

Domnívajíce se, že úspěchy dosažené v oblasti chemie by měly být využity výlučně ku prospěchu lidstva,

Přejíce si podporovat volný obchod s chemickými látkami, jakož i mezinárodní spolupráci a výměnu vědeckých a technických informací z oblasti chemie pro účely nezakázané touto Úmluvou v zájmu posílení hospodářského a technického rozvoje všech smluvních států,

*Přesvědčeny, že úplný a účinný zákaz vývoje, výroby, nabývání, hromadění zásob, přechovávání, převodu a použití chemických zbraní a jejich zničení představují nezbytný krok k dosažení těchto společných cílů, se dohodly takto:*¹⁴

Článek I – Všeobecné závazky¹⁵

1. Každý smluvní stát této Úmluvy se zavazuje nikdy za žádných okolností:
  - a) nevyvíjet, nevyrábět, jinak nenabývat, nehromadit ani nepřechovávat chemické zbraně ani přímo nebo nepřímo nikomu chemické zbraně nepřevádět,
  - b) nepoužít chemické zbraně,
  - c) neprovádět žádné vojenské přípravy k použití chemických zbraní,
  - d) žádným způsobem nikomu nepomáhat, ani jej nevyzývat či nepodněcovat k provádění jakékoli činnosti zakázané smluvnímu státu na základě této Úmluvy.
2. Každý smluvní stát se v souladu s ustanoveními této Úmluvy zavazuje zničit chemické zbraně, které vlastní nebo má v držení nebo které jsou umístěny na jakémkoli místě pod jeho jurisdikcí nebo kontrolou.
3. Každý smluvní stát se v souladu s ustanoveními této Úmluvy zavazuje zničit veškeré chemické zbraně, které zanechal na území jiného smluvního státu.
4. Každý smluvní stát se v souladu s ustanoveními této Úmluvy zavazuje zničit veškeré objekty na výrobu chemických zbraní, které vlastní nebo má v držení nebo které jsou umístěny na jakémkoli místě pod jeho jurisdikcí nebo kontrolou.
5. Každý smluvní stát se zavazuje nepoužít látky určené k potlačování nepokojů jako bojové prostředky.

---

¹⁴ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/umluva-o-zakazu-vyvoje-vyroby-hromadeni-zasob-a-pouziti-chemickych-zbrani-a-jejich-zniceni/>>.

¹⁵ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2014 [cit. 2014-01-05]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zakaz-zbrani/Umluva_CW.pdf>.

Podle údajů, uvedených v roční zprávě o činnosti OPCW za rok 2012 bylo plnohodnotnými členy této organizace od jejího vzniku v roce 1997 k 31. 12. 2012 celkem 188 států. Dva státy, Izrael a Myanmar/Barma sice Úmluvu o zákazu chemických zbraní podepsali, ale doposud neratifikovali. Není pro ně tedy závazná a zmíněné země nejsou členy OPCW. K tomuto datu celkem šest států (Angola, Egypt, Jižní Súdán, Korejská lidově demokratická republika, Somálsko a Syrská arabská republika) nebyli ani členy OPCW, ani nepodepsali tuto mezinárodní smlouvu.¹⁶

V roce 2013 se jako zatím posledními členy OPCW staly Somálsko a Syrská arabská republika, které ve stejném roce podepsaly a ratifikovaly Úmluvu o zákazu chemických zbraní.

---

¹⁶ OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.

Srovnání specifikací chemické a biologické Úmluvy

Tab. 1 – srovnání CWC a BWC (podobnosti a rozdíly)¹⁷

Úmluvou řešené otázky a problémy	Biologická Úmluva (BWC)	Chemická Úmluva (CWC)
vstoupila v platnost	ano	ano
zákaz výzkumu	ne	ne
zákaz vývoje	ano	ano
zákaz výroby	ano	ano
zákaz akvizice získávání	ano	ano
zákaz předávání	ano	ano
zákaz skladování	ano	ano
zákaz použití	ne [*]	ano
povinnost ničit zásoby	ano	ano
povinnost rozebrat výrobní závody a zařízení	ne	ano
ustanovit mezinárodní organizaci a inspektorát	ne	ano
oznámení zásob zbraní	ne	ano
oznámení výrobních závodů	ne	ano
oznámení aktivit nezakázaných Úmluvou	ne	ano

* - v textu BWC není konkrétní článek tak, jak je tomu v případě CWC, který by přesně definoval zákaz použití biologických zbraní. Obecně se uznává, že BWC zakazuje i použití biologických zbraní už tím, že existuje.

Z porovnání obsahu a náplně obou Úmluv lze konstatovat, že CWC představuje daleko přísněji a striktněji definovaný dokument, který ukládá členským zemím daleko více povinností, které jsou přijetím dokumentu povinny dodržovat. Definuje a ukládá více omezení v otázkách chemického odzbrojení a kontrolách chemického průmyslu než je to v případě Úmluvy o zákazu biologických zbraní.

¹⁷ BAJGAR, J. *Používání chemických zbraní a jednání o jejich zákazu: Od historie k současnosti*. Hradec Králové, 2006, s. 122-124.

3.2 Struktura a členění organizace

Hlavní orgánem OPCW je tzv. **Konference smluvních států**, jež je oprávněna přijímat všechna důležitá rozhodnutí týkající se procesu implementace CWC. Konference smluvních států se koná pravidelně každý rok. Účastníky této každoroční konference jsou všechny smluvní státy, které přijaly a podepsaly CWC. Současně z přijaté CWC vyplývá povinnost svolání zvláštního zasedání Konference smluvních států v pravidelných dlouhodobějších intervalech, které si kladou za cíl a úkol zhodnotit stav a úroveň dosavadní implementace jejich požadavků. Exekutivním orgánem OPCW je tzv. **Výkonná rada**. Sestává se ze 41 členů smluvních států, které jsou do ní voleny na období 2 let na základě regionálního zastoupení. Výkonná rada OPCW přijímá rozhodnutí a doporučení, které pak předkládá ke schválení konferenci smluvních států. Kontrolním orgánem OPCW je tzv. **Technický sekretariát**, který má ve své díci na starosti kontrolní činnosti této organizace vůči všem svým členům (tzv. mezinárodní inspekce dle příslušného článku CWC), kontrolující v rámci těchto aktivit všechna opatření stanovená CWC. Technický sekretariát má přibližně 500 pracovníků. V čele tohoto orgánu stojí generální ředitel. Technický sekretariát úzce spolupracuje s Konferencí smluvních států a s Výkonnou radou OPCW, pomáhá při plnění jejich funkcí. Plní další stanovené úkoly a závazky vyplývající pro organizaci z přijaté CWC nebo kterými byl Konferencí a Výkonnou radou pověřen.¹⁸

V OPCW funguje několik dalších pomocných orgánů, z nich jsou nejvýznamnějšími zejména tzv. **Vědecký poradní výbor** (SAB – Scientific Advisory Board) a **Výbor pro otázky administrativní a finanční** (ABAF – Advisory Body on Administrative and Financial Matters). **Vědecký poradní výbor** se skládá z cca 20 významných vědců ze smluvních států s odbornými znalostmi v chemii, toxikologii, chemické analýze, vlastnostech bojových látek a jejich bezpečná likvidace, průmyslové chemii a chemickém inženýrství. Výbor zasedá jednou ročně a dává doporučení všem ostatním orgánům OPCW týkající se odborných chemických otázek. **Výbor pro otázky administrativní a finanční** se skládá z cca 15 odborníků ze smluvních států v oblasti administrativního managementu a financí. Tento výbor zasedá dvakrát ročně a posuzuje

---

¹⁸ STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 7-9.

a vydává doporučující stanoviska k otázkám rozpočtu, rozpočtové a vnitřní zaměstnanecké politiky OPCW.¹⁹

3.3 Působení a činnosti organizace

Základní poslání a cíl organizace OPCW

Základním posláním a hlavním cílem organizace tak, aby byly naplněny podmínky a závazky přijaté Úmluvy, je za pomoci všech dostupných prostředků a nástrojů vyvinout veškeré možné legální úsilí v boji za postupnou celosvětovou likvidaci celého arzenálu chemických zbraní, zásob bojových chemických látek a objektů určených k jejich výrobě, včetně všech dalších podpůrných systémů a zařízení umožňující jejich použití.

Podle dostupných informací od vstupu Úmluvy o chemických zbraních v platnost a za dobu existence OPCW celkem 7 smluvních států (Albánie, Indie Irák, Jižní Korea, Libye, Ruská federace a Spojené státy americké) deklarovalo držení chemických zbraní. Bylo deklarováno držení množství více jak 71 000 tun chemických zbraní kategorie 1 (obsahující bojové chemické látky podle seznamu 1 Úmluvy) a více jak 1 700 tun chemických zbraní kategorie 2 (obsahující bojové chemické látky seznamu 2 a 3 Úmluvy), které byly obsaženy nebo tvořily náplň v 8 680 000 kusech chemické munice (v raketách, speciální kazetové municí, leteckých pumách a dělostřeleckých granátech).²⁰

Deklarace objektů na výrobu chemických zbraní – počty těchto objektů se v průběhu platnosti Úmluvy od roku 1997 měnily, podle toho jak v nich byla ukončena výroba BCHL a byly následně zničeny nebo byly přeměněny na objekty k jiným účelům (převážně na objekty určené k likvidaci BCHL a chemických zbraní). Do konce roku 2012 bylo deklarováno celkem 70 objektů na výrobu chemických zbraní ve 13 smluvních státech organizace (Bosna a Hercegovina 1 objekt, Čína 2, Francie 6, Indie 3, Irán 2, Irák 5, Japonsko 1, Libye 3, Jižní Korea 1, Ruská federace 24, Srbsko 1, Spojené

---

¹⁹ STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 7-9.

²⁰ STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 22-25.

státy americké 14 a Velká Británie 8). Z tohoto počtu v roce 2012 systematické kontrole dále podléhalo 27 objektů v 5 smluvních státech organizace.²¹

Deklarace starých a zanechaných chemických zbraní – od roku 1997 do konce roku 2012 deklarovalo celkem 15 smluvních států držení starých chemických zbraní. Z tohoto počtu 11 smluvních států (Austrálie, Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Polsko, Rakousko, Ruská federace, Šalamounovy ostrovy a Velká Británie) deklarovalo cca 72 000 kusů starých chemických zbraní vyrobených v období 1925 až 1946 a celkem 8 členských zemí (Belgie, Francie, Itálie, Německo, Slovinsko, Spojené státy americké, Švýcarsko a Velká Británie) deklarovalo více jak 60 000 kusů starých chemických zbraní vyrobených před rokem 1925.²²

Ve stejném období deklarovaly 4 členské země OPCW (Čína, Írán, Itálie a Panama) zanechané chemické zbraně na svém území v celkovém množství více jak 47 000 kusů zanechaných chemických zbraní. Japonsko současně deklarovalo zanechané zbraně na území jiného státu (na území Číny).²³

Organizace OPCW v den vstupu Úmluvy v platnost slavnostně přijala všeobecný závazek platný a závazný pro všechny své členy, že nejdéle do 15 let od tohoto data, tedy ke dni 29. dubna 2012 budou veškeré celosvětové zásoby všech kategorií chemických zbraní a příslušných objektů na jejich výrobu, skladování atd. bezpodmínečně zlikvidovány a zničeny.

Organizace bohužel k tomuto termínu musela ve svých zprávách konstatovat, že se tohoto základního cíle a závazku nepodařilo dosáhnout a nepodařilo se jej splnit. Důvodů proč tomu tak je, se nabízí celá řada. Jsou to zejména důvody ekonomické, s tím související technologické problémy a v neposlední řadě v některých případech také důvody politické. V průběhu období uplynulých 15 let bylo zjištěno a konstatováno, že proces likvidace chemických zbraní je velice složitý a klade velké finanční nároky na technologie a procesy, používané při likvidaci CHZ, což pro mnoho zemí představuje velkou ekonomickou zátěž. Tyto používané postupy a procesy

---

²¹ STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 41.

²² STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 44-45.

²³ OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.

likvidace jsou také velmi náročně jak časově, tak kladou velké nároky na odbornost a specializaci lidí a jsou velmi komplikované i z bezpečnostního hlediska. V mnoha případech je tedy nutná spolupráce a spoluúčast jiných, ekonomicky a technologicky bohatších a vyspělejších zemí, což bývá dost často i politický problém.

Přesto však lze konstatovat, že proces postupného odzbrojování a likvidace CHZ úspěšně pokračuje. Do konce roku 2012 bylo zlikvidováno přibližně 70% veškerého za uplynulé období deklarovaného chemického arzenálu a dotčených zařízení a objektů. Lze tedy předpokládat, že pokud nenastanou jiné neočekávané komplikace, bude tento základní cíl Úmluvy a organizace OPCW nakonec splněn a proces likvidace jedné kategorie zbraní hromadného ničení úspěšně dokončen. Ve srovnání s procesem v biologickém a jaderném odzbrojení světa, lze proces chemického odzbrojení považovat za funkční a úspěšný.

Aktivity OPCW podporující proces chemického odzbrojení

Činnosti, aktivity a zaměření organizace OPCW, ve vzájemné spolupráci všech jejích členských zemí v souladu s přijatou Úmluvou/CWC, lze tematicky rozdělit do čtyř základních skupin:²⁴

1. Zničení a likvidace všech existujících chemických zbraní, jejich zásob a všech chemických zařízení, které by umožňovaly jejich opětovnou výrobu, pod mezinárodním dohledem organizace OPCW.
2. Dohled a kontrola nad chemickým průmyslem tak, aby bylo zabráněno opětovnému vývoji a výrobě chemických zbraní.
3. Poskytování pomoci a podpory všem členským zemím OPCW před možným chemickým ohrožením.
4. Zajištění mezinárodní spolupráce v rámci snahy o co nejlepší implementaci Úmluvy všech členských zemí a podpora zejména mírového využívání chemie a chemického průmyslu.

---

²⁴ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/about-opcw/>>.

3.3.1 Mezinárodní inspekce

Mezi aktivity nejvyšší priority a zájmu, které OPCW na základě svých kompetencí vykonává, lze považovat zejména provádění tzv. „mezinárodních inspekcí“ na území členského/smluvního státu.

Každý stát, který se stal členem OPCW a svým podpisem přijal všechny závazky vyplývající z Úmluvy, se mimo jiné také zavázal, že do 30 dnů ode dne, kdy pro daný stát tato úmluva vstoupí v platnost, poskytne OPCW tzv. „Počáteční deklaraci“ (dle článku III Úmluvy). Jedná se v podstatě o soubor deklarácí a dalších dokumentů, ve kterých každý stát souhrnně a detailně informuje OPCW o vlastnictví chemických zbraní, jejich druhů a množství (včetně starých nebo zanechaných CHZ), o místech jejich skladování, specifikací o objektech a zařízeních na výrobu CHZ na svém území, plánech na likvidaci CHZ, přeměnu nebo likvidaci výrobních zařízení CHZ. Všechny členské státy jsou také povinny zasílat tzv. „Roční deklarace“, ve kterých se detailně specifikují plánované aktivity pro následující rok nebo minulé aktivity provedené během uplynulého daného roku, týkající se průběhu likvidace CHZ a jejich výrobních zařízení. Týkají se ale také všech ostatních aktivit, nezakázaných přijatou Úmluvou, tedy souhrnných informací o způsobů použití BCHL, jejich způsobů nabývání, pohybu, převodu atd., v rámci mírového využití těchto látek pro vědecké a výzkumné účely.²⁵

Všechny inspekce pod hlavičkou organizace jsou prováděny na základě uděleného mandátu vybranými specialisty/inspektory OPCW. Veškerá práva a povinnosti, povolené činnosti a aktivity zasahujících inspektorů OPCW na území kontrolovaného státu, popis celé procedury prováděné mezinárodní inspekce OPCW jsou jednoznačně definovány v příloze Úmluvy v tzv. Verification Anex (v Kontrolní příloze Úmluvy). Inspektorem OPCW se může stát každý občan kteréhokoliv smluvního státu OPCW, který je navržen národní autoritou příslušné země a pokud splňuje všechna požadovaná kritéria daná organizací (vzdělání, odbornost, praxe, jazykové dovednosti atd.). Je mu udělen mezinárodní mandát a je jmenován na zkušební období 6 měsíců a poté na období v délce trvání minimálně 3 let. Funkce mezinárodního

---

²⁵ STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 11-17.

inspektora OPCW mu může být opětovně prodloužena. Může jí však vykonávat maximálně po dobu 7 let.²⁶

Mezinárodní inspekce představují systematické fyzické kontroly všech deklarovaných zařízení na dotčeném území a jsou zaměřené na přesnost a míru shody zjištěných skutečností na místě inspekce s údaji uváděnými v předkládaných deklaracích atd.

Inspekce objektů, zařízení a lokalit, kde se nacházejí CHZ, tedy inspekce prováděné v souladu s článkem IV a V Úmluvy, lze podle zaměření a druhu rozdělit na inspekce objektů CWDF (objekty na ničení chemických zbraní), CWPF (objekty na výrobu chemických zbraní), CWSF (objekty na skladování chemických zbraní), ACW (zanechané chemické zbraně), ACWD (zařízení na likvidaci zanechaných/opuštěných chemických zbraní), OCW (staré chemické zbraně), DHCW (ničení havarijních/nebezpečných chemických zbraní). Pokud smluvní stát nevlastní CHZ nebo objekty a zařízení umožňující jejich výrobu, jsou inspekce zaměřeny na kontrolu deklarovaných zařízení a deklarovaných aktivit nezakázaných úmluvou, kde se využívají BCHL nebo další sledované látky, a také na kontrolu vybraných zařízení chemického průmyslu dotčeného smluvního státu, které produkují různé chemické látky, které svým charakterem mohou být využity/zneužity jako CHZ či látky umožňující jejich produkci, nebo zařízení, která mohou být použita k jejich výrobě. Jedná se o inspekce podle článku VI Úmluvy a jsou rozděleny na kontroly látek Seznamu 1, Seznamu 2 a Seznamu 3 podle příslušné přílohy Úmluvy a na kontrolu objektů a zařízení OCPF (jiná/ostatní zařízení chemické výroby).²⁷

---

²⁶OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-23]. Dostupný z WWW: < <http://www.opcw.org/chemical-weapons-convention/verification-annex/>>.

²⁷ STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha, 2013, s. 18-21.

Tab. 2 – počet mezinárodních inspekcí OPCW v letech 1997 - 2005

rok	1997 ²⁸	1998 ²⁹	1999 ³⁰	2000 ³¹	2001 ³²	2002 ³³	2003 ³⁴	2004 ³⁵	2005 ³⁶
Inspekce dle článku IV a V	97	167	154	160	125	125	154	181	219
Inspekce dle článku VI	125	94	80	140	75	85	132	150	162
Celkem	222	261	234	300	200	210	286	331	381

²⁸ OPCW. *Report of the Organization on the Implementation of the Convention (C-III/3)*. [online]. 1998 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW:

<http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=3953>.

²⁹ OPCW. *Report of the Organization on the Implementation of the Convention (C-IV/5)*. [online]. 1999 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW:

<http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4119>.

³⁰ OPCW. *Report of the Organization on the Implementation of the Convention (C-V/5)*. [online]. 2000 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW:

<http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4291>.

³¹ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in the Year 2000 (C-VI/5)*. [online]. 2001 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4326>.

³² OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in the Year 2001 (C-7/3)*. [online]. 2002 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4468>.

³³ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2002 (C-8/5)*. [online]. 2003 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4678>.

³⁴ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2003 (C-9/5)*. [online]. 2004 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=5260>.

³⁵ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2004 (C-10/4)*. [online]. 2005 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=1654>.

³⁶ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2005 (C-11/4)*. [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=1186>.

Tab. 3 – počet mezinárodních inspekcí OPCW v letech 2006 - 2013

rok	2006 ³⁷	2007 ³⁸	2008 ³⁹	2009 ⁴⁰	2010 ⁴¹	2011 ⁴²	2012 ⁴³	2013 ⁴⁴
Inspekce dle článku IV a V	239	226	196	181	190	162	115	161
Inspekce dle článku VI	180	200	200	208	208	209	219	229
Celkem	419	426	396	389	398	371	334	390

³⁷ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2006 (C-12/6)*. [online]. 2007 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=858>.

³⁸ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2007 (C-13/4)*. [online]. 2008 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=12536>.

³⁹ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2008 (C-14/4)*. [online]. 2009 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=13640>.

⁴⁰ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2009 (C-15/4)*. [online]. 2010 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=14286>.

⁴¹ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2010 (C-16/4)*. [online]. 2011 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=15278>.

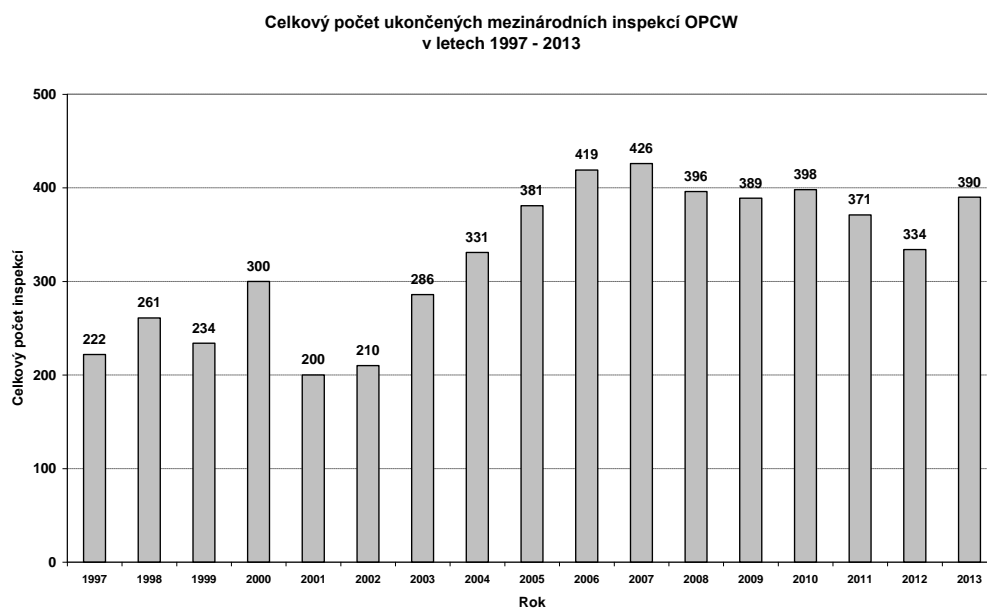
⁴² OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2011 (C-17/4)*. [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16013>.

⁴³ OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.

⁴⁴ OPCW. *Decision: Programme and Budget of the OPCW for 2013 (C-17/DEC.4)*. [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16031>.

Graf 1 – srovnání počtu mezinárodních inspekcí OPCW v letech 1997 až 2013

Tabulky 2, 3 a graf 1 přehledně shrnují celkové počty uskutečněných mezinárodních inspekcí OPCW od vzniku organizace v roce 1997 do současnosti do konce roku 2013. V tabulkách 2, 3 jsou uvedeny celkové počty provedených inspekcí podle článku IV a V (chemické zbraně a zařízení) a inspekcí podle článku VI Úmluvy (aktivity nezakázané Úmluvou).

Tab. 4 – počet inspekcí OPCW podle typu kontrolovaného objektu v letech 2011 - 2013

		2011 ⁴⁵		2012 ⁴⁶		2013 ⁴⁷	
Druh objektu		Počet UI*	Počet KOM**	Počet UI*	Počet KOM**	Počet UI*	Počet KOM**
Inspekce dle článku IV a V	CWDF	144	12	112	10	68	8
	CWPF	10	13	12	11	14	13
	CWSF	19	9	20	12	14	9
	ACW	7	6	10	8	8	8
	ACWD	--	--	--	--	3	2
	OCW	9	9	7	7	5	5
	DHCW	1	--	1	--	3	--
	Celkem	190	49	162	48	115	45
Inspekce dle článku VI	látky Seznamu 1	11	11	11	11	11	11
	látky Seznamu 2	42	42	42	42	42	42
	látky Seznamu 3	30	30	29	29	29	29
	OCPF	125	125	127	127	137	137
	Celkem	208	208	209	209	219	219
Celkem všech inspekcí	398	257	371	257	334	264	

* - počet UI (počet ukončených inspekcí)

** - počet KOM (počet kontrolovaných objektů a míst)

⁴⁵ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2010 (C-16/4)*. [online]. 2011 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=15278>.

⁴⁶ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2011 (C-17/4)*. [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16013>.

⁴⁷ OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.

Tabulka 4 detailně popisuje a shrnuje počty uskutečněných inspekcí v letech 2011 až 2013 podle typu jejich zaměření a typu kontrolovaného objektu nebo místa. Jsou zde uvedeny údaje o počtu těchto inspekcí a jejich srovnání s počtem kontrolovaných míst a objektů.

Rozdíly u inspekcí podle článku IV a V mezi počty ukončených inspekcí a počtem kontrolovaných míst a objektů jsou způsobeny tím, že některé významné objekty jsou kontrolovány cyklicky několikrát za rok. Týká se to zejména objektů a zařízení na likvidaci chemických zbraní (CWDF) a v menší míře objektů a zařízení na jejich skladování nebo na jejich produkci/výrobu (CWSF a CWPF).

Z uvedených údajů vyplývá, že v počátečních letech organizace prováděla zejména inspekce podle článku IV a V, tedy inspekce zaměřené na kontrolu objektů, ve kterých byly dislokovány chemické zbraně a kontrolu zařízení umožňující jejich produkci a výrobu. V dalších letech narůstal počet prováděných inspekcí podle článku VI Úmluvy, tedy inspekci aktivit a objektů nezakázaných Úmluvou. V současné době s tím, jak se v průběhu let daří naplňovat základní ideu organizace o postupné likvidaci chemických zbraní, počet inspekci podle článku IV a V mírně klesá a naopak stále narůstá počet prováděných inspekci podle článku VI. Inspekce se tedy postupně zaměřují na kontrolu významných objektů a zařízení v chemickém průmyslu členských zemí a jejich institucí, které v rámci svých aktivit využívají malá množství BCHL.

Inspekce na výzvu (Challenge Inspections)⁴⁸

Zvláštním druhem inspekci, které mohou inspektoři na základě uděleného mandátu OPCW provádět, jsou tzv. Inspekce na výzvu/Challenge Inspections. Jsou to speciální inspekce prováděné podle článku IX Úmluvy. Každý smluvní stát OPCW má podle tohoto článku právo, v případě obav z ohrožení své svrchovanosti jiným smluvním státem nebo v případě, že se domnívá, že jiný smluvní stát nedodrží podmínky přijaté Úmluvou, žádat organizaci OPCW, aby provedla na místě podezření tuto speciální kontrolu.

Inspektoři OPCW pravidelně provádějí každoročně řadu tréninkových a výcvikových kurzů a cvičení připravenosti na inspekce na výzvu a trénují veškeré činnosti, které by v případě provádění těchto inspekci byli povinni na určeném místě

---

⁴⁸ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/chemical-weapons-convention/verification-annex/part-x/>>.

provést a realizovat. Tato cvičení jsou velmi často prováděna na územích smluvních států OPCW tak, aby se prováděná cvičení co možná nejvíce přiblížila skutečnosti a reálným podmínkám případných zásahů a inspekci. Stejně tak OPCW pořádá pravidelné semináře, kurzy a školení pro členské země OPCW, tematicky zaměřené na „inspekce na výzvu“, aby i odpovědné osoby zemí dotčených případnou inspekci byly co nejlépe seznámeny s touto problematikou a případná inspekce na výzvu byla národním orgánem správně koordinována a měla oboustranně co nejhladší průběh.

3.3.2 Další významné verifikační aktivity a procedury

Systém designovaných verifikačních analytických laboratoří pro potřeby OPCW

Organizace OPCW vytvořila systém/síť laboratoří, které byly vybrány z vhodných chemických analytických laboratoří členských států organizace. Tyto laboratoře mohou být využívány ke zpracování vzorků odebraných inspektory OPCW při mezinárodních inspekcích a provedení jejich následné analýzy. Musí však splňovat různá velmi náročná kritéria a podmínky, aby byla do této skupiny organizací zařazena a získala status designované laboratoře OPCW. Jedním z nich je pravidelná účast dotčené laboratoře na kontrolních testech ověření způsobilosti, na tzv. „proficiency tests“, kterými musí vždy pokaždé úspěšně projít. V roce 2012 tvořilo systém OPCW designovaných analytických laboratoří celkem 22 subjektů/laboratoří ze 17 zemí členských států OPCW.⁴⁹

OPCW testy způsobilosti (proficiency tests)⁵⁰

Pro potřeby ověření způsobilosti všech designovaných analytických laboratoří nebo institucí, které by chtěli spolupracovat v rámci vytvořené sítě verifikačních analytických laboratoří, organizace OPCW pravidelně každoročně pořádá řadu kontrolních mezilaboratorních testů, tzv. „testů způsobilosti“ (proficiency tests). Tyto testy jsou zaměřeny na problematiku analýzy látek seznamů Úmluvy a mají ověřit schopnost všech zúčastněných subjektů a jejich analytických laboratoří správně a přesně

---

⁴⁹ OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.

⁵⁰ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/documents-reports/annual-reports/>>.

provádět tyto analýzy a testy. Pokud laboratoře neprojdou těmito testy, jsou vyloučeny ze sítě verifikačních laboratoří OPCW a nemohou se podílet na analýzách vzorků odebraných inspektory OPCW v rámci prováděných inspekcí. Subjekty mohou být v případě zájmu zpětně přijaty až po úspěšném absolvování dalších ověřovacích mezilaboratorních testů.

OPCW centrální analytická databáze (OCAD)⁵¹

Pro potřeby analytiků inspekčních týmů OPCW, analytických týmů designovaných laboratoří a všech specialistů členských států OPCW, zabývajících se otázkami detekce a analýz vzorků potenciálně obsahující látky, uvedené v příslušných seznamech Úmluvy byla vytvořena tzv. centrální analytická databáze OCAD (OCAD – OPCW Central Analytical Database). Vzhledem k tomu, že databáze obsahuje strategická data, podléhá restriktivním opatřením a není volně přístupná veřejnosti. Přístup do databáze je umožněn vybraným zástupcům národních autorit nebo institucím, kterým je přístup do databáze umožněn na základě organizací uděleného povolení.

Tato databáze umožňuje využít zde dostupných dat a informací pro jednoznačné určení a klasifikaci cílových/zájmových látek s využitím analytických systémů fungujících na principu infračervené spektrometrie (IR), plynové chromatografie (GC), hmotnostní spektrometrie (MS) a jaderné magnetické rezonance (NMR). Do databáze OCAD mohou nově získaná data a informace vkládat specialisté všech členských zemí OPCW. Tato nová data však musí projít složitým schvalovacím procesem a všemi požadovanými kontrolními mechanismy a musí splnit přísná kritéria, která jsou požadována a jsou nutnou podmínkou pro vložení nových dat do této databáze.

---

⁵¹ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/documents-reports/annual-reports/>>.

Tab. 5 – počet látek v databázi OCAD charakterizovaných podle typu analýzy⁵²

analýza	2008	2009	2010	2011	2012⁵³
IR	687	698	698	716	723
GC	2 747	2 894	3 018	3 470	3 560
NMR	298	298	298	298	298
MS	3 049	3 214	3 321	3 657	3 731

Tab. 6 – počet datových záznamů v databázi OCAD⁵⁴

analýza	1999	2002	2005	2009⁵⁵
IR	329	670	859	936
GC (RI)	175	2 598	4 250	4 832
NMR	966	1 305	1 389	1 391
MS	900	2 138	3 476	4 183

V tabulce 5 jsou uvedeny počty jednotlivých chemických látek podle typu jejich charakterizace pomocí vybraného analytického systému v letech 2008 až 2012. Znamená to například, že v roce 2012 databáze OCAD již obsahovala celkem 3731 konkrétních chemických látek/sloučenin, které byly jednoznačně charakterizovány pomocí hmotnostní spektrometrie (MS technika), 723 látek charakterizovaných pomocí infračervené spektrometrie (IR technika), 3560 látek charakterizovaných pomocí plynové chromatografie (GC technika) a 298 látek charakterizovaných pomocí jaderné magnetické rezonance (NMR technika).

Tabulka 6 uvádí celkové počty datových záznamů uvedených v databázi OCAD ve vybraných letech pro jednotlivé typy analytických postupů. V takovémto formátu byla data do databáze OCAD vkládána do roku 2009. Od roku 2009 jsou v databázi uváděna data ve formátu podle tabulky 5.

⁵² OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2011 (C-17/4)*. [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16013>.

⁵³ OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.

⁵⁴ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2005 (C-11/4)*. [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=1186>.

⁵⁵ OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2009 (C-15/4)*. [online]. 2010 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=14286>.

3.3.3 Mezinárodní spolupráce a podpora

V průběhu každého roku Technický sekretariát OPCW pořádá a organizuje řadu různě tematicky zaměřených programů a akcí. Ve svém důsledku mají tyto programy neustále zlepšovat úroveň mezinárodní spolupráce mezi jednotlivými smluvními státy, mají zvyšovat úroveň připravenosti jak organizace samotné, tak všech členů v případě použití nebo ohrožení chemickými zbraněmi a řešení těchto mimořádných událostí, mají vést k postupnému zlepšování úrovně dozoru a kontroly, připravenosti na mezinárodní kontroly vybraných objektů a zařízení chemického průmyslu a mají vést k snižování a potírání rozdílů v možnostech, přístupech mezi rozvojovými, ekonomicky slabými a rozvinutými členskými zeměmi organizace. Tyto programy se průběžně mění a přizpůsobují podle potřeb a zájmu smluvních zemí, podle potřeb a specifikace jednotlivých regionů, ze kterých případní účastníci pocházejí. Některé dřívější programy již byly ukončeny, na druhou stranu vznikají a vytvářejí se nové, jinak a lépe zaměřené programy.

V rámci Technického sekretariátu OPCW byla vytvořena a působí divize mezinárodní spolupráce a podpory (ICA – International Cooperation and Assistance Division), která je rozdělena do tří základních poboček: Oddělení mezinárodní spolupráce (ICB – International Cooperation Branch), Oddělení podpory a ochrany (APB – Assistance and Protection Branch) a oddělení podpory implementace (IPB – Implementation Support Branch). Programy mezinárodní spolupráce oddělení ICB jsou svým zaměřením věnovány problematice a řešení technických otázek v oblasti rozvoje a použití chemie pro účely nezakázané Úmlouvou. Programy podpory a ochrany oddělení APB se věnují opatřením podle článku X Úmluvy, tedy otázkám připravenosti a podpory OPCW v případě použití nebo ohrožení smluvních států organizace chemickými zbraněmi. Programy vytvářené v rámci zaměření oddělení IPB nabízejí podporu smluvním státům OPCW a jsou věnovány problematice implementace požadavků Úmluvy do národních legislativ.⁵⁶

---

⁵⁶ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/our-work/>>.

- **Associate Programme**

Program založený v roce 2000, který je určen především rozvojovým a ekonomicky slabším členským zemím OPCW, svým obsahem zaměřený na teoretický i praktický výcvik v otázkách implementace požadavků Úmluvy v souvislosti s chemickým průmyslem, management/řízení bezpečnostních postupů v chemickém průmyslu.

Aktivit tohoto programu se do roku 2013 účastnilo celkem 329 specialistů smluvních států (135 Afrika, 97 Asie, 60 Latinská Amerika, 32 Východní Evropa, 5 ostatní státy).

- **Conference-Support Programme**

Program založený v roce 1997, který je zaměřen na podporu výměny vědeckých, technických a dalších významných a strategických informací a zkušeností v oblastech týkajících se mírového využití chemického průmyslu. Program podporující účast vybraných specialistů na mezinárodních konferencích, sympoziích a světových fórech věnujících se tématům souvisejícími s touto problematikou, včetně CBRN ohrožení, terorismu a sledování nových trendů v různých oblastech chemie.

Aktivit v rámci tohoto programu se do roku 2013 účastnilo celkem 2 058 specialistů smluvních států (641 Afrika, 448 Asie, 387 Východní Evropa, 249 Latinská Amerika, 333 ostatní státy).

- **Courses on analytical skills development**

Program založený v roce 2004, představující systém specializovaných praktických a teoretických mezinárodních výcvikových kurzů zaměřených na rozvoj analytických dovedností chemických a jiných specialistů smluvních států. Těchto analytických kurzů se do roku 2013 účastnilo celkem 532 specialistů smluvních států (218 Afrika, 111 Asie, 99 Latinská Amerika, 94 Východní Evropa, 10 ostatní státy).

---

⁵⁷ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.opcw.org/our-work/international-cooperation/>>.

- **Industry-Outreach Programme**

Program založený od roku 2009, na podporu řešení problematiky chemické bezpečnosti a zabezpečení v chemickém průmyslu, možného vlivu a dopadu mimořádných událostí v průmyslu na své okolí, chemický bezpečnostní management/řízení malých a středně velkých podniků, vhodný postup při řešení dopadů mimořádných průmyslových událostí.

Aktivitami tohoto programu prošlo do konce roku 2013 celkem 641 specialistů smluvních států (65 Afrika, 487 Asie, 83 Latinská Amerika, 2 Východní Evropa, 4 ostatní státy).

- **Internship-Support Programme**

Program na podporu organizování specializovaných dlouhodobých odborných zahraničních stáží, které jsou financovány buď z dobrovolných příspěvků smluvních států, nebo přímo z rozpočtu organizace. Nadstavbové a rozšiřující středně a dlouhodobé stáže, pořádané ve specializovaných laboratořích a institucích průmyslově vyspělých členských zemích.

V rámci tohoto programu se organizace do roku 2013 podílela na podpoře celkem 134 stáží (79 Afrika, 24 Asie, 9 Východní Evropa, 20 Latinská Amerika, 2 ostatní státy).

- **Programme for Support of Research Projects**

Program založený od roku 1997, který je zaměřen na podporu výzkumných projektů, jež jsou částečně nebo zcela financovány organizací OPCW z pro tyto účely vytvořeného Mezinárodního fondu pro vědu.

V rámci tohoto programu se organizace do roku 2013 podílela na podpoře celkem 503 výzkumných projektů (179 Afrika, 163 Asie, 9 Východní Evropa, 148 Latinská Amerika, 4 ostatní státy).

- **Laboratory-Assistance Programme**

Program založený od roku 1997, který je zaměřen na podporu a rozvoje specializovaných chemických analytických laboratoří.

Do roku 2013 bylo organizací sponzorováno celkem 92 laboratoří smluvních států OPCW (48 Afrika, 19 Asie, 8 Východní Evropa, 1 ostatní státy).

- **Equipment-Exchange Programme**

Program podporující využití přístrojového analytického, laboratorního vybavení a informačních technologií (počítačové vybavení a ostatního podpůrného příslušenství), poskytnutých vyspělými členskými zeměmi na podporu rozvoje vybavenosti méně vyspělých států.

Do roku 2013 se za podpory organizace uskutečnilo celkem 75 transferů smluvními státy poskytnutého vybavení (32 Afrika, 9 Asie, 13 Východní Evropa, 19 Latinská Amerika, 2 ostatní státy).

Programy oddělení IPB zaměřené na podporu implementace požadavků Úmluvy: ⁵⁸

- Regionální setkání národních autorit smluvních států
- Pravidelné každoroční setkání národních autorit všech smluvních států
- Specializované workshopy a výcvikové kurzy pro pracovníky národních autorit
- Specializované výcvikové kurzy inspekčního doprovodu v případě provádění mezinárodní inspekce OPCW na území dotčeného smluvního státu
- Speciální výcvikové kurzy pro celní úřady a jejich úředníky

Programy oddělení APB zaměřené na podporu a ochranu smluvních států podle článku X Úmluvy: ⁵⁹

- **Advice to State Parties on protection programmes against chemical weapons**

Programy zaměřené na možné způsoby ochrany proti chemickým zbraním, které jsou realizovány přípravou a organizováním mezinárodních kurzů, workshopů praktických výcviků ve spolupráci se smluvními státy zaměřené na vytváření

---

⁵⁸ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.opcw.org/our-work/national-implementation/>>.

⁵⁹ OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.opcw.org/our-work/assistance-and-protection/>>.

kapacit a řešení mimořádných situací v případě použití nebo možného ohrožení chemickými zbraněmi.

- **Coordinating and mobilising the international-response mechanism**

Spoluvytváření, koordinace a mobilizace mechanismů mezinárodní odpovědi/reakce na významné události ve světě ve spolupráci s jinými organizacemi (NATO, OSN, Světová zdravotnická organizace, Mezinárodní červený kříž atd.), které mohou být potenciálně zahrnuty do řešení mimořádné události.

- **OPCW programme to Strengthen Cooperation with Africa on the CWC**

Program na podporu vzájemné spolupráce smluvních zemí z afrického regionu v otázkách implementace Úmluvy.

Jednotlivé programy většinou představují soubory praktických a teoretických kurzů, seminářů, workshopů a pracovních setkání specializovaných zájmových skupin (zástupců firem/koncernů z chemického průmyslu, úředníků celních a deklaračních úřadů atd.) zaměřených na problematiku implementace Úmluvy a plnění různých požadavků podle jednotlivých článků tohoto dokumentu. V rámci rozvoje a podpory mezinárodní spolupráce řada vyspělých členských zemí v souladu s článkem X Úmluvy nabízí OPCW možnost využití svých kapacit, výcvikových prostor, techniky a vybavení pro potřeby realizace vytvořených programů a možnosti uspořádání specializovaných výcvikových kurzů a podobných aktivit.

Řada členských zemí ve spolupráci se svými specializovanými institucemi, univerzitami, školícími a výcvikovými středisky a jinými subjekty pořádá na svém území různé akce a výcviky, které mohou být využívány ostatními smluvními státy organizace. OPCW tyto aktivity právně a politicky zastřešuje a také podporuje formou částečného nebo úplného financování nutných nákladů vybraných účastníků těchto akcí. Finanční podpora je poskytována zejména účastníkům/osobám z tzv. rozvojových členských zemí a z ekonomicky a politicky slabších zemí, které jsou v procesu implementace požadavků Úmluvy v počáteční fázi.

3.4 OPCW – výhody a nevýhody členství v organizaci

Přijetím členství v OPCW, podpisem a ratifikací Úmluvy o zákazu chemických zbraní se členská země zavazuje k dodržování řady povinností a závazků, které musí bezpodmínečně plnit a dodržovat. Některá z nich mají ve svých důsledcích velmi významný restriktivní charakter a lze je někdy vykládat jako možný zásah do suverenity dotčeného státu. Celý proces implementace požadavků Úmluvy představuje velice složitý systém, který není snadné zavést a neustále jej udržovat funkční nebo jej dokonce průběžně aktualizovat, upravovat a zlepšovat.

Každý člen organizace musí přijmout řadu opatření tak, aby splnil veškeré závazky Úmluvy. Je nutné provést všechny požadované vstupní, průběžné a každoroční deklarační procesy. Musí být vytvořena národní autorita, státní orgán, který spolupracuje s organizací a je v rámci členské země zodpovědný za plnění dalších závazků. Každý smluvní stát musí do své legislativy implementovat taková opatření a musí vytvořit a přijmout takové zákony, které jednoznačně definují práva a povinnosti, omezení, postihy, pokuty a tresty pro všechny instituce dotčeného státu, které jsou povinny dodržovat závazky Úmluvy. Musí být vytvořen systém národních kontrol a inspekcí ve všech deklarovaných zařízeních. Musí být vytvořeny nutné podmínky pro realizaci mezinárodních inspekcí, prováděných pod záštitou OPCW.

V mnoha případech musí být poskytnuty důležité a strategické informace, zejména o významných objektech a zařízeních vojenského a chemického průmyslu, spadajících svými činnostmi pod deklarační povinnosti dle Úmluvy. Organizace však garantuje, že tyto informace nebudou nikým jiným zneužity a nemohou být, kromě Úmluvou definovaných informací, někomu třetímu k dispozici.

Tyto povinnosti v mnoha případech také představují poměrně vysoké finanční náklady na jejich technickou realizaci a následné udržování, což zejména pro rozvojové země světa může představovat významnou komplikaci v jejich úspěšném zavedení.

Pokud nejsou některé požadavky Úmluvy splněny nebo jsou dokonce záměrně porušovány, může organizace uplatnit řadu sankcí. Na základě rozhodnutí Konference smluvních států a doporučení Výkonné rady OPCW může omezit nebo pozastavit práva a výsady smluvního státu do doby než budou přijata nápravná opatření nebo může doporučit kolektivní opatření v souladu s mezinárodním právem

Na druhou stranu z členství v OPCW vyplývá řada možností a výhod, které jsou v případě potřeb pro každého člena k dispozici a lze je na různých úrovních systematicky využívat.

Organizace ve spolupráci s ekonomicky a průmyslově vyspělými členskými zeměmi vytvořila propracovaný systém podpůrných programů, které svým zaměřením mají usnadnit ostatním smluvním státům řešit všechny potřebné náležitosti implementace Úmluvy. Tyto programy jsou neustále upravovány a rozvíjeny tak, aby splňovaly všechny nutné požadavky, byly v nich zakomponovány současné znalosti z dotčených oblastí zájmu a současně sledovaly nové trendy a možnosti v oblastech chemie a chemického průmyslu.

Byl vytvořen systém mezinárodních inspekcí, který umožňuje důsledně provádět kontrolu všech významných objektů a zařízení na území každého z členů OPCW. Byly vytvořeny nástroje a mechanismy umožňující všem členským zemím využít možnosti podpory a ochrany ze strany organizace a/nebo dalších smluvních států v případě použití chemických zbraní nebo možnosti ohrožení chemickými zbraněmi ze strany jiného státu. Byly a jsou vytvářeny programy na rozvoj mezinárodní spolupráce tak, aby bylo možné využít možností a zdrojů jiných členských států. Jsou vytvářeny mechanismy mezinárodní spolupráce s jinými významnými světovými organizacemi na různých úrovních vzájemné spolupráce. Je kladen důraz na to, aby se vyspělejší smluvní státy co možná nejvíce podílely na vzájemné mezinárodní spolupráci s méně rozvinutými zeměmi. Aby byly co možná nejlépe využity veškeré dostupné prostředky a bylo dosaženo hlavního poslání organizace OPCW.

4 Česká republika jako člen OPCW

Česká republika patří k zakládajícím státům a byla jedním z prvních členů nově vznikající organizace OPCW. Úmluva daná k podpisu 13. 1. 1993, tedy v den jejího slavnostního otevření v Paříži, byla představiteli vlády ČR podepsána 14. 1. 1993. Parlament České republiky tuto Úmluvu následně ratifikoval dne 8. 12. 1995. Ratifikovaný dokument byl u depozitáře uložen dne 6. 3. 1996 a Česká republika se stala 48. státem, který tuto mezinárodní smlouvu podepsal a ratifikoval. Úmluva se pro Českou republiku stala závaznou ode dne 29. 4. 1997, v ten samý den, kdy vešla v platnost pro všechny členské země.

V roce 1995 byl v rámci Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky vytvořen Úřad pro kontrolu zákazu chemických zbraní, který byl zodpovědný za přípravu všech základních legislativních opatření, návrhů zákonů a prováděcích vyhlášek (zejména zákon č. 19/1997 Sb., v platném znění), potřebných pro implementaci Úmluvy do českého právního řádu a který bude za implementaci, prosazování a kontrolování požadavků Úmluvy v ČR zodpovědný.

Do roku 2000 bylo funkcí národního orgánu, zodpovědného v rámci ČR za dodržování závazků CWC pověřeno MPO. V roce 2000 byl zákon č. 19/1997 Sb. novelizován zákonem č. 249/2000 Sb., kterým přešla kompetence výkonu státní správy a kontroly v oblasti zákazu chemických zbraní z Ministerstva průmyslu a obchodu na Státní úřad pro jadernou bezpečnost. Od roku 2000 až do současnosti tedy funkci národního orgánu zodpovědného za implementaci a dodržování všech závazků vyplývajících pro ČR z Úmluvy vykonává **Státní úřad pro jadernou bezpečnost**, v jehož rámci působí Odbor pro kontrolu zákazu chemických zbraní, který je tedy národní autoritou pro spolupráci s OPCW.⁶⁰

Počáteční deklarace stanovené Úmluvou předložila ČR v květnu 1997, od té doby pravidelně předkládá deklarace o minulých a předpokládaných činnostech a další požadované informace.

---

⁶⁰ BAJGAR, J. *Používání chemických zbraní a jednání o jejich zákazu: Od historie k současnosti*. Hradec Králové, 2006, s. 74-75.

ČR jako samostatný stát neměla a nemá chemické zbraně a zařízení pro jejich výrobu, staré či ponechané chemické zbraně a objekty pro výrobu vysoce nebezpečných látek (zejména látek Seznamu 1 a jejich prekurzory takto definovaných podle příloh Úmluvy) podléhající deklarační povinnosti stanovené Úmluvou.

V dobách, kdy ČR byla součástí ČSFR/Československa měla k dispozici pouze omezené kapacity (armádní objekty a vojenské specialisty) na výrobu těchto chemických látek v tzv. malých množstvích. Jednalo se o přípravu/syntézy určitého druhu látky v řádech kilogramů, které vždy byly vyráběny pouze pro mírové účely, tedy zejména pro výzkumné účely v oblasti nácviku jejich detekce, testování možné ochrany před jejich účinky a způsobů dekontaminace osob a prostředků.

Po rozdělení Československa v roce 1993 na dva samostatné územní celky, na Českou a Slovenskou republiku již nebyl dostupný a možný ani tento legální způsob jejich získávání.

Inspekční činnost OPCW v ČR je tudíž zaměřena na činnosti nezakázané Úmluvou, přičemž všechny dosud uskutečněné inspekce OPCW v ČR potvrdily dodržování Úmluvy. Vedle součinnosti v případě mezinárodních inspekcí OPCW provádí SÚJB rovněž vlastní pravidelné kontroly relevantních objektů a zařízení.

4.1 Zákonná a legislativní opatření

Klíčovým právním dokumentem implementujícím požadavky vyplývající z Úmluvy do české legislativy je zákon č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní, ve znění pozdějších předpisů. Sankce za porušení zákazu chemických zbraní jsou upraveny trestním zákonem. Zákon č. 19/1997 Sb., upravuje práva a povinnosti fyzických nebo právnických osob související se zákazem chemických zbraní a nakládáním s toxickými chemickými látkami a jejich prekurzory zneužitelnými k porušování zákazu chemických zbraní. Stanovuje zákaz vývoje, výroby, držení, použití a nakládání s chemickými zbraněmi a jejich dovoz a transfer přes území ČR a upravuje podmínky nakládání s tzv. stanovenými látkami

(kontrolované chemické látky podle seznamů Úmluvy) a členění těchto látek do tří základních seznamů.⁶¹

Prováděcí vyhláška č. 50/1997 Sb., kterou se provádí zákon č. 19/1997 Sb., obsahuje mimo jiné jmenné seznamy stanovených chemických látek (včetně dalších doplňujících charakteristik), které jsou přílohou Úmluvy.

V roce 2000 byl zákon č. 19/1997 Sb. novelizován zákonem č. 249/2000 Sb., kterým přechází kompetence výkonu státní správy a kontroly v oblasti zákazu chemických zbraní z Ministerstva průmyslu a obchodu ČR na Státní úřad pro jadernou bezpečnost. SÚJB se současně stal národním koordinačním orgánem odpovědným za implementaci Úmluvy v České republice.

Další změna zákona č. 19/1997 Sb. byla provedena zákonem č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích, který ukládá povinnosti výrobcům a dovozcům stanovené chemické látky klasifikovat, registrovat a vybavit bezpečnostním listem. Další změny zákona č. 19/1997 Sb. souvisely s přijetím zákona o Celní správě ČR (zákon č. 186/2004 Sb.). Upravují se zde povinnosti dopravců stanovených chemických látek z území nebo na území ČR při provádění dohledu nebo kontrolní činnosti celním úřadem.⁶²

Dnem 1. července 2008 vstoupil v platnost zákon č. 138/2008 Sb., kterým se mění zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní. Ke stejnému datu vstoupila v platnost rovněž nová vyhláška č. 208/2008 Sb., kterou se provádí zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a která nahradila původní prováděcí vyhlášku č. 50/1997 Sb.

---

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 19/1997 Sb. o zákazu chemických zbraní. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1997, částka 5, s. 107-114.

⁶² BAJGAR, J. *Používání chemických zbraní a jednání o jejich zákazu: Od historie k současnosti*. Hradec Králové, 2006, s. 74-75.

4.1.1 Zákon č. 19/1997 Sb.

„Zákon č. 19/1997 Sb. ze dne 24. ledna 1997 o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.“⁶³

Tento zákon aplikuje ustanovení Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení do právních podmínek ČR. Zakazuje vývoj, výrobu a dovoz chemických zbraní, stanovuje podmínky udělování licencí pro nakládání s vysoce nebezpečnými látkami, řeší povinnosti při nálezu chemických zbraní a vysoce nebezpečných látek, ohlašování stanovených látek, jejich evidenci a stanovuje druhy sankcí za porušování zákona.⁶⁴

Porušení zákona č. 19/1997 Sb. je sankcionováno formou pokut až do výše 100 000 000 Kč. Pro trestné činy vztahující se k porušení zákazu chemických zbraní jsou relevantní rovněž sankce trestního zákona zahrnující i možnost odnětí svobody.

4.1.2 Vyhláška č. 208/2008 Sb.

„Vyhláška č. 208/2008 Sb. ze dne 5. června 2008, kterou se provádí zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní.“⁶⁵

Je prováděcí vyhláškou k zákonu č. 19/1997 Sb., která upřesňuje členění stanovených látek, konkretizuje podmínky nakládání s vysoce nebezpečnými látkami, stanovuje množství nebezpečných látek, na které se vztahuje ohlašovací povinnost a

---

⁶³ ČESKO. Zákon č. 19/1997 Sb. o zákazu chemických zbraní. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1997, částka 5, s. 107-114.

⁶⁴ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/>>.

⁶⁵ ČESKO. Vyhláška č. 208/2008 Sb. kterou se provádí zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 65, s. 2671-2690.

uvádí požadavky na členění při evidenci stanovených látek. Rozděluje stanovené látky do seznamů podle jejich nebezpečnosti na tzv. seznam 1, 2, 3, formou příslušných příloh této vyhlášky.⁶⁶

V těchto jmenných seznamech jsou vyjmenovány konkrétní látky, jejich deriváty nebo skupiny látek podobného charakteru s uvedením registračního čísla CAS, položkou celního sazebníku a číslem seznamů vojenského materiálu dle EU.

Seznamy definované prováděcí vyhláškou:⁶⁷

Seznam 1 - Vysoce nebezpečné látky

Látky, které byly vyvíjeny jako typické chemické zbraně, nebo látky, které svou toxicitou či vlastnostmi se těmto látkám blíží nebo mohou být posledním stupněm (prekurzorem) před jejich konečným vznikem.

Seznam 2 - Nebezpečné látky

Látky, které pro svoji toxicitu by mohly být použity jako chemické zbraně nebo by mohly být použity jako prekurzor v některé z reakcí přípravy látky Seznamu 1.

Seznam 3 - Méně nebezpečné látky

Látky, které mohou být ve velkém vyráběny pro komerční účely, přičemž byly nebo mohou být pro svoji toxicitu použity jako chemické zbraně.

---

⁶⁶ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/>>.

⁶⁷ ČESKO. Vyhláška č. 208/2008 Sb. kterou se provádí zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 65, s. 2671-2690.

4.1.3 Zákon č. 356/2003 Sb.

„Zákon č. 356/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů.“⁶⁸

Zákon o chemických látkách a chemických přípravcích, v platném znění je příslušným zákonem pojednávajícím o chemických látkách a přípravcích, které se pokládají za potenciálně nebezpečné. Zákon definuje jako nebezpečné ty látky, které vykazují jednu nebo více vyjmenovaných vlastností.⁶⁹

Zákonem vyjmenovaných nebezpečných vlastností chemických látek je 15 (podle § 2 tohoto zákona):

- Výbušnost
- Oxidační schopnosti
- Extrémní hořlavost
- Vysoká hořlavost
- Hořlavost
- Vysoká toxicita
- Toxicita
- Škodlivost na zdraví
- Žíravé účinky
- Dráždivé účinky
- Senzibilující účinky
- Karcinogenní účinky
- Mutagenní účinky
- Účinky toxické pro reprodukci
- Nebezpečné pro životní prostředí

Tento zákon upravuje v souladu s právními požadavky Evropských společenství práva a povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob při klasifikaci a

---

⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 356/2003 Sb. o chemických látkách a přípravcích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 120, s. 5810-5837.

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 356/2003 Sb. o chemických látkách a přípravcích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 120, s. 5811-5812.

zkoušení nebezpečných vlastností, balení a označování, uvádění na trh nebo do oběhu a při vývozu a dovozu chemických látek a chemických přípravků, při oznamování a registraci chemických látek, a vymezuje působnost správních orgánů při zajišťování ochrany zdraví a životního prostředí před škodlivými účinky chemických látek a chemických přípravků. Zákon se nevztahuje na léčiva, krmiva, potraviny a tabákové výrobky, kosmetické prostředky, radionuklidové zářiče a jaderné materiály, omamné a psychotropní látky, zdravotnické prostředky, hnojiva, pomocné půdní látky, pomocné rostlinné přípravky a substráty, nerostné suroviny, veterinární přípravky, s výjimkou dezinfekčních, dezinfekčních a deratizačních přípravků v podobě určené ke konečnému použití, a na přepravu a distribuci plynu ve veřejném zájmu, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Na přípravky na ochranu rostlin a na pomocné prostředky ochrany rostlin se z povinností stanovených v tomto zákoně vztahují pouze povinnosti klasifikace, balení, označování, vypracování bezpečnostních listů a povinnosti při dovozu a vývozu.⁷⁰

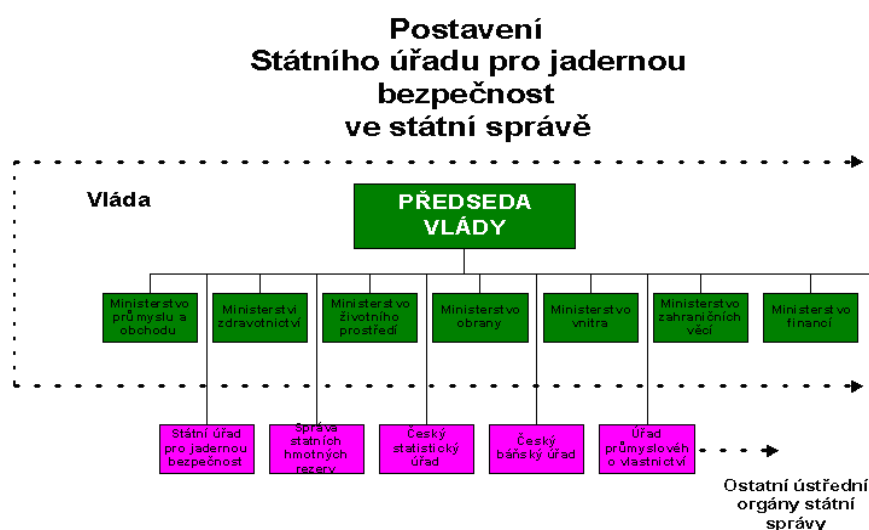
⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 356/2003 Sb. o chemických látkách a přípravcích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2003, částka 120, s. 5810-5837.

4.2 Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB)

Základní charakteristiky SÚJB:⁷¹

- Státní úřad pro jadernou bezpečnost je ústředním orgánem státní správy ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb. (úplné znění zákona č. 122/1997 Sb. dle §2).
- V jeho čele stojí předseda, který je jmenován vládou ČR. Současnou předsedkyní SÚJB je paní Ing. Dana Drábová, Ph.D., která tuto funkci vykonává od roku 1999.
- Úřad má samostatný rozpočet a je přímo podřízen vládě ČR v čele s předsedou vlády/premiérem.

Obr. 5 – schéma postavení SÚJB ve státní správě ČR⁷²

⁷¹ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/uvod/>>.

⁷² SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/postaveni-ve-statni-sprave/>>.

- Státní úřad pro jadernou bezpečnost sídlí v Praze na adrese Senovážné náměstí 9, Praha 1, 110 00.

Obr. 6 – budova SÚJB na Senovážném náměstí v Praze⁷³

Obr. 7 – vchod do budovy SÚJB⁷⁴

- Součástí SÚJB jsou Regionální centra SÚJB (RC) v Praze, Plzni, Českých Budějovicích, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě a dvě lokální

⁷³ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/uvod/>>.

⁷⁴ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/elektronicka-uredni-deska/>>.

pracoviště na jaderné elektrárně Dukovany a jaderné elektrárně Temelín, zajišťující plnění úkolů SÚJB v přímé vazbě na regiony, v nichž se nacházejí jaderná zařízení a velmi významné zdroje ionizujícího záření.

- Úřad řídí rozpočtovou organizaci - Státní ústav radiační ochrany (SÚRO) se sídlem v Praze a je zřizovatelem veřejné výzkumné instituce - Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, v. v. i. (SÚJCHBO, v. v. i.) se sídlem v Příbrami - Kamenné.

4.2.1 Vznik a historie SÚJB

Státní úřad pro jadernou bezpečnost byl založen 1. ledna 1993 zákonem č. 21/1993 Sb., který je novelou zákona č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky a obsahuje údaje o postavení SÚJB v systému státní správy ČR. Působnost SÚJB je dána zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění zákonů č. 83/1998 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 13/2002 Sb., zákona č. 310/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 279/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 1/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb. a zákona č. 413/2005 Sb.⁷⁵

Důvodem založení SÚJB je vykonávání státní správy a dozoru nad využíváním jaderné energie a ionizujícího záření, stanovení základních podmínek zajištění jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, havarijní připravenosti a fyzické ochrany a výkon státní správy a dozoru při využívání jaderné energie a při činnostech vedoucích k ozáření, vytvoření státem garantovaného režimu pro zajištění bezpečného ukládání radioaktivních odpadů a havarijní připravenost pro případ radiačních nehod. Svoji působností zajišťuje hodnotící a kontrolní činnost a vydávání povolení k jednotlivým činnostem vymezeným ustanovením § 9 atomového zákona č. 18/1997 Sb.⁷⁶

Dnem 1. září 2000 přešel do kompetence Státního úřadu pro jadernou bezpečnost výkon státní správy a kontroly v oblasti zákazu chemických zbraní. SÚJB

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 18/1997 Sb. o mírovém využívání jaderné energie. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1997, částka 5, s. 82-106.

⁷⁶ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/15-let-sujb/vznik-a-vyvoj-sujb/>>.

vykonává funkci **Národního úřadu pro kontrolu zákazu chemických zbraní**, zajišťuje úkoly vyplývající pro ČR z Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení. V oblasti zákazu chemických zbraní plní úřad úkoly, které mu ukládá zákon č. 19/1997 Sb., a vyhláška č. 208/2008 Sb. K hlavním úkolům SÚJB (Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní) podle tohoto zákona patří výkon státní správy a kontrolní činnost na území ČR.⁷⁷

Dne 30. května 2002 nabyl účinnosti zákon, který ukládá SÚJB výkon státní správy v oblasti dodržování zákazu bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a svěřuje SÚJB současně výkon působnosti **Národního úřadu pro plnění Úmluvy o zákazu vývoje, výroby a hromadění zásob bakteriologických (biologických) nebo toxinových zbraní a jejich zničení**. Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jmenovitě jeho příslušné oddělení - Oddělení pro kontrolu zákazu biologických zbraní, se zabývá výkonem státního dozoru nad dodržováním ustanovení zákona č. 281/2002 Sb., a jeho prováděcí vyhlášky č. 474/2002 Sb.⁷⁸

---

⁷⁷SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/>>.

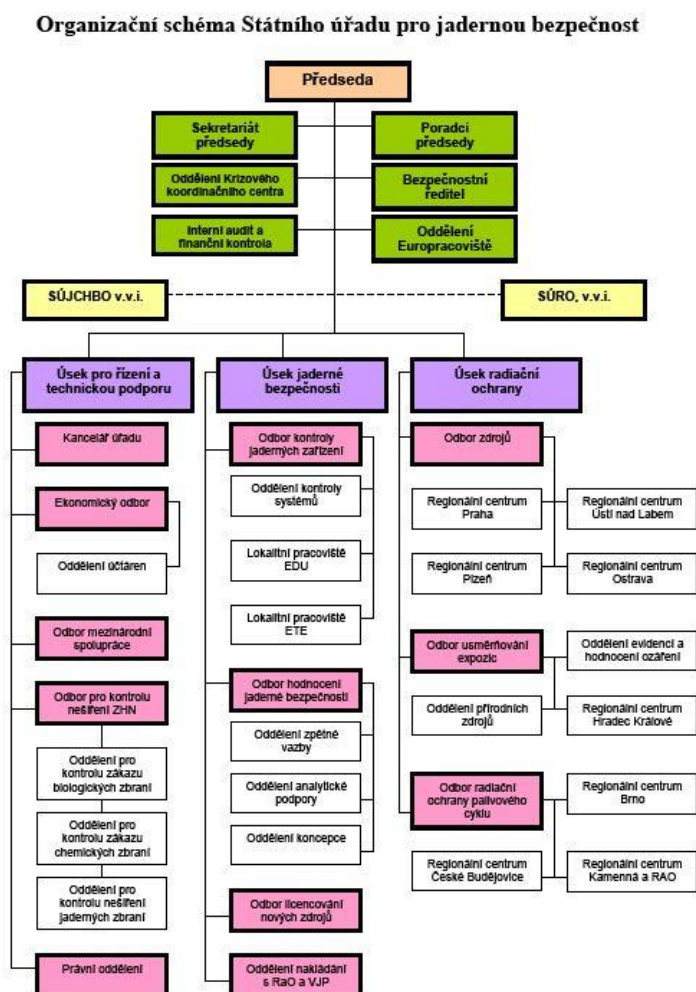
⁷⁸ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-biologickych-zbrani/>>.

4.2.2 Struktura a členění SÚJB

Státní úřad pro jadernou bezpečnost je rozdělen a organizačně členěn na tři základní části: na úsek jaderné bezpečnosti, úsek radiační ochrany a úsek pro řízení a technickou podporu (obr. 8).

Obr. 8 – organizační schéma SÚJB⁷⁹

⁷⁹ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/organizacni-struktura/>>.

Úsek řízení a technické podpory se věnuje mezinárodní spolupráci a ekonomické problematice. V tomto úseku je zařazena i kancelář Státního úřadu pro jadernou bezpečnost a působí v něm Národní úřady pro kontrolu zákazu chemických zbraní (OKZCHZ), biologických/bakteriologických a toxinových zbraní (OKZBZ) a všeobecný zákaz zkoušek jaderných zbraní. Předsedovi Státního úřadu pro jadernou bezpečnost je přímo podřízeno samostatné krizové koordinační centrum, které zajišťuje výkon státního dozoru nad havarijní připraveností, činnost pracoviště krizového řízení a řízení radiační monitorovací sítě ČR. Předseda úřadu v minulosti přímo řídil i tzv. Europracoviště, které zajišťovalo koordinaci aktivit SÚJB spojených s přípravou na vstup České republiky do EU.⁸⁰

4.2.3 Působení a činnosti SÚJB

SÚJB vykonává státní správu a dozor při využívání jaderné energie a ionizujícího záření, v oblasti radiační ochrany a v oblasti jaderné, chemické a biologické ochrany. Do jeho působnosti, dané zákonem č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon), zákonem č. 19/1997 Sb., o zákazu chemických zbraní a zákonem č. 281/2002 Sb., o zákazu bakteriologických a toxinových zbraní, zejména patří.⁸¹

1. Výkon státního dozoru nad jadernou bezpečností, jadernými položkami, fyzickou ochranou jaderných zařízení, radiační ochranou a havarijní připraveností v prostorách jaderného zařízení nebo pracoviště se zdroji ionizujícího záření.
2. Povolování výkonu činností podle zákona č. 18/1997 Sb., např. k umístování a provozu jaderného zařízení a pracoviště s velmi významnými zdroji ionizujícího záření, nakládání se zdroji ionizujícího záření a radioaktivními odpady, přepravě jaderných materiálů a radionuklidových zářičů.
3. Schvalování dokumentace, vztahující se k zajištění jaderné bezpečnosti a radiační ochrany, stanovené atomovým zákonem, limitů a podmínek provozu

⁸⁰ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/uvod/>>.

⁸¹ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/uvod/>>.

jaderných zařízení, způsobu zajištění fyzické ochrany, havarijních řádů k přepravám jaderných materiálů a vybraných radionuklidových záříčů, vnitřních havarijních plánů jaderných zařízení a pracoviště, se zdroji ionizujícího záření.

4. Stanovení podmínek a požadavků radiační ochrany obyvatel a pracovníků se zdroji ionizujícího záření (např. stanovení limitů ozáření, vymezení kontrolovaných pásem), stanovení zóny havarijního plánování a požadavků havarijní připravenosti držitelů povolení dle atomového zákona.
5. Sledování stavu ozáření obyvatelstva a pracovníků se zdroji ionizujícího záření.
6. Koordinace činnosti radiační monitorovací sítě na území České republiky a zajišťování mezinárodní výměny dat o radiační situaci.
7. Vedení státního systému evidence a kontroly jaderných materiálů, státních systémů evidence držitelů povolení, dovážených a vyvážených vybraných položek, zdrojů ionizujícího záření, evidence ozáření obyvatelstva a pracovníků se zdroji ionizujícího záření.
8. Odborná spolupráce s Mezinárodní agenturou pro atomovou energii.
9. Poskytování údajů o hospodaření s radioaktivními odpady obcím a okresním úřadům na jimi spravovaném území a přiměřených informací o výsledcích činnosti úřadu veřejnosti a vládě ČR.
10. Poskytování údajů o měření a hodnocení účinků jaderných, chemických a biologických látek na člověka a prostředí včetně hodnocení stupně ochrany individuálních a kolektivních prostředků ochrany člověka před těmito látkami.
- 11. Koordinace a zabezpečování činností při plnění úkolů plynoucích z Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a jejich zničení ve smyslu zákona č. 19/1997 Sb., a Úmluvy o zákazu bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní ve smyslu zákona č. 281/2002 Sb.**
- 12. Výkon působnosti národních úřadů podle Smlouvy o všeobecném zákazu zkoušek jaderných zbraní, Úmluvy o zákazu bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a Úmluvy o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a jejich zničení.**

4.2.4 Odbor pro kontrolu nešíření ZHN

Odbor pro kontrolu nešíření zbraní hromadného ničení je organizačně a svým zaměřením členěn na tři oddělení:

- Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní (OKZCHZ)
- Oddělení pro kontrolu zákazu biologických zbraní (OKZBZ)
- Oddělení pro kontrolu nešíření jaderných zbraní (OKNJZ)

Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní, jako součást Odboru pro kontrolu nešíření zbraní hromadného ničení, je odborným útvarům Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB). V oblasti zákazu chemických zbraní plní oddělení úkoly, které ukládá Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost zákon č. 19/1997 Sb. a vyhláška č. 208/2008 Sb. K hlavním úkolům oddělení podle tohoto zákona patří výkon státní správy a kontrolní činnost na území ČR.⁸²

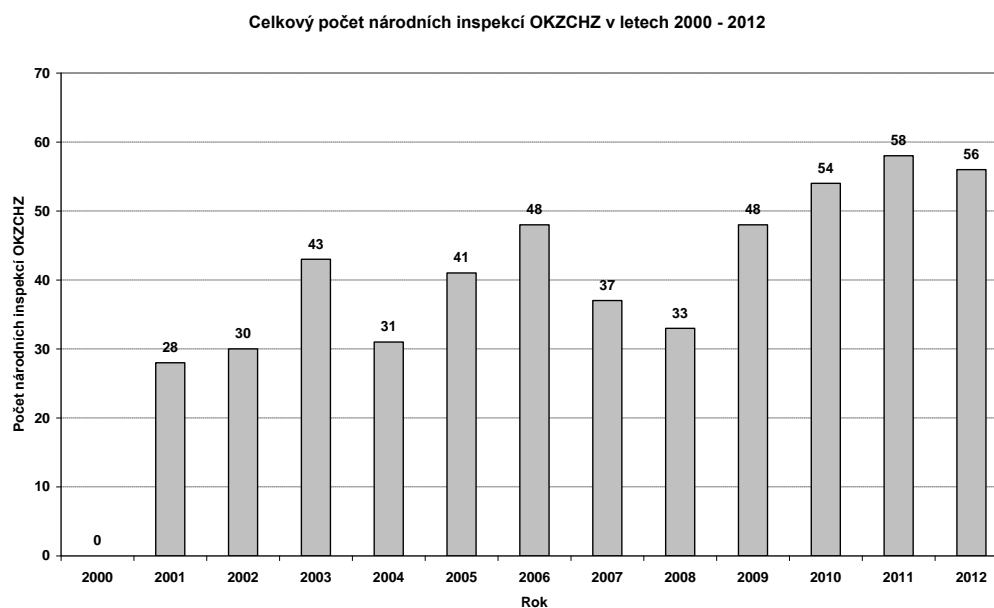
Inspekční činnost OKZCHZ

Stejně jako organizace OPCW provádí systematickou kontrolu a inspekce na území všech smluvních států, provádí oddělení pro kontrolu ZCHZ pravidelnou inspekční činnost a kontrolu všech objektů a organizací, které podle zákona č. 19/1997 Sb. spadají svými aktivitami a zaměřením zákonem uloženým deklaračním povinností. Vzhledem k tomu, že Česká republika nevlastní chemické zbraně ani zařízení na jejich výrobu, jsou tyto kontroly zaměřené na aktivity nezakázané Úmluvou a kontrolu významných objektů v chemickém průmyslu. Inspekce jsou rozděleny podle důležitosti na kontroly látek Seznamu 1 a kontroly látek seznamu 2, 3. Při těchto národních inspekcích je prováděná fyzická kontrola vybraných institucí, zaměřená zejména na soulad údajů a informací poskytovaných národnímu úřadu a uváděných v deklaračních dokumentech se skutečným stavem na místě kontroly.

---

⁸²SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/>>.

Graf 2 – srovnání počtu národních inspekcí OKZCHZ v letech 2000 až 2012

Tab. 7 – počet všech národních inspekcí OKZCHZ provedených v letech 2001 - 2012⁸³

rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet inspekcí	28	30	43	31	41	48
rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet inspekcí	37	33	48	54	56	58

⁸³ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/dokumenty-a-publikace/vyrocní-zpravy/>>.

Tab. 8 - počet inspekcí podle typu kontrolovaného objektu v letech 2007 - 2012

	2007 ⁸⁴	2008 ⁸⁵	2009 ⁸⁶	2010 ⁸⁷	2011 ⁸⁸	2012 ⁸⁹
objekty Seznamu 1	11	11	11	10	11	11
objekty Seznamu 2, 3	17	13	22	25	27	23
objekty PSF	9	9	15	19	20	22
Celkem	37	33	48	54	58	56

V tabulce 7 a grafu 2 jsou uvedeny celkové počty inspekcí provedených OKZCHZ od roku 2000, kdy se SÚJB stal národní autoritou v ČR. V roce 2000 nebyla orgány SÚJB provedena, žádná inspekce, neboť úřad zahájil svou činnost a věnoval se zejména přípravným aktivitám nutným pro následné zahájení těchto národních kontrol. V Tabulce 8 jsou uvedeny kontroly provedené OKZCHZ v letech 2007 až 2012 a jejich rozdělení na inspekce podle typu kontrolovaného zařízení.

Deklační povinnosti OKZCHZ

Každý subjekt, kterého se týkají pravidelné každoroční kontroly OKZCHZ je povinen vytvořit a ve stanoveném termínu zasílat národnímu úřadu tzv. „hlášení o plánovaných činnostech“. Toto hlášení se týká aktivit plánovaných subjektem na následující rok. Je také povinen zasílat tzv. „hlášení o minulých činnostech“, ve kterých

⁸⁴ SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2007 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocní_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2007_cast_I.pdf>.

⁸⁵ SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2008 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocní_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2008_cast_I.pdf>.

⁸⁶ SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2009 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocní_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2009_cast_I.pdf>.

⁸⁷ SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2010 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocní_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2010_cast_I.pdf>.

⁸⁸ SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2011 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocní_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2011_cast_I.pdf>.

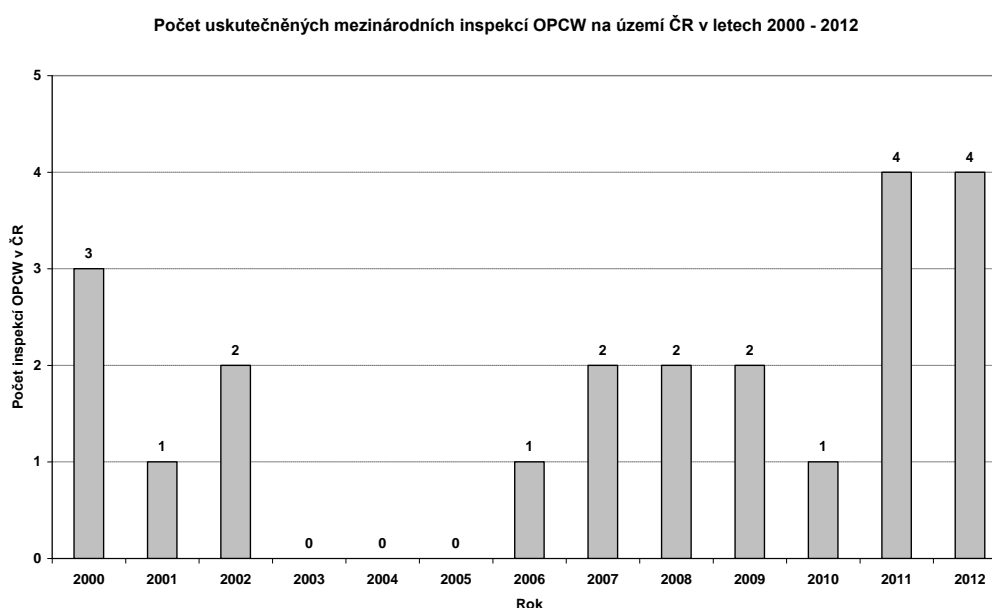
⁸⁹ SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2012 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocní_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2012_cast_I.pdf>.

jsou specifikovány uskutečněné činnosti a aktivity za uplynulé období/rok. Musí splnit řadu dalších ohlašovacích povinností, specifikovaných zákonem č. 19/1997 Sb. Na základě těchto údajů sestavuje OKZCHZ každoroční deklaráci, kterou je ČR jako smluvní stát OPCW povinna poskytovat tak, aby byly plněny závazky vyplývající z Úmluvy.

Spolupráce s OPCW

Oddělení OKZCHZ funguje jako styčné místo a koordinátor, pokud organizace OPCW provádí na území ČR mezinárodní inspekci některého z objektů, který je podle Úmluvy povinen se této kontrole podrobit. Na toto oddělení přichází informace, že Technický sekretariát plánuje provést inspekci na území ČR jako první.

Graf 3 – mezinárodní inspekce OPCW na území ČR v letech 2000 až 2012⁹⁰

V grafu 3 jsou uvedeny počty mezinárodních inspekci OPCW provedených v ČR v letech 2000 až 2012. Z dostupných údajů (z výročních zpráv SÚJB) je patrné, že tyto inspekce se provádějí zejména ve velkých chemických závodech českého chemického průmyslu (např. Synthesia Pardubice, Spolana Neratovice). V závěrech všech provedených inspekci bylo konstatováno, že podniky deklarované skutečnosti

⁹⁰ SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/dokumenty-a-publikace/vyrocní-zpravy/>>.

jsou ve shodě se skutečným stavem. ČR tedy nikdy doposud neporušila žádnou z povinností a závazků Úmluvy.

4.2.5 Ostatní organizace v rámci ČR

Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany (SÚJCHBO, v. v. i.)

Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany je veřejná výzkumná instituce zřízená Státním úřadem pro jadernou bezpečnost dle zákona č. 341/2005 Sb., za účelem výzkumné a vývojové činnosti v oblasti chemických, biologických a radioaktivních látek a zabezpečení technické podpory dozorové a inspekční činnosti prováděné tímto Úřadem v radiační ochraně a při kontrole zákazu chemických a biologických zbraní.⁹¹

SÚJCHBO, v. v. i. zabezpečuje podporu dozoru prováděného inspektory SÚJB v radiační ochraně na pracovištích s výskytem přírodních radioaktivních látek v ČR. Jedná se zejména o stávající nebo bývalá pracoviště zabývající se těžbou a úpravou radioaktivních surovin, ale i o ostatní doly, ražby tunelů, štol a obdobné práce prováděné hornickým způsobem. Činnost zabezpečují zaměstnanci Samostatného oddělení podpory dozoru pracující na Kamenné a na dislokovaném pracovišti v Dolní Rožínce. Podstatná část jejich činnosti spočívá v provádění terénních měření přírodní radioaktivity a to jak na pracovištích, tak při sledování vlivu těchto pracovišť na životní prostředí. K analýzám v laboratořích jsou odebírány vzorky vzdušnin a spalin z pracovišť a vzorky vod, sedimentů a ovzduší ze životního prostředí. Pracovníci tohoto oddělení se rovněž podílejí na obsluze měřicího místa kontroly ovzduší na Kamenné a participují na práci mobilních skupin začleněných do Radiační monitorovací sítě ČR.⁹²

Jedním z hlavních úkolů SÚJCHBO, v. v. i. je technická podpora Státního úřadu pro jadernou bezpečnost při inspekční činnosti v rámci naplňování podmínek a závazků Úmluvy. Chemické laboratoře ústavu, zejména jeho výjezdové skupiny a mobilní chemické laboratoře plní roli technického a analytického zázemí pro inspekční činnost

---

⁹¹ SÚJCHBO. *Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujchbo.cz/>>.

⁹² SÚJCHBO. *Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupný z WWW: <http://www.sujchbo.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=29&Itemid=39&lang=cs>.

SÚJB při prováděných kontrolách ve všech deklarovaných zařízeních a objektech na území ČR, které svým působením spadají do kontrolního režimu SÚJB. Spolupráce ústavu s OPCW - Česká republika poskytuje podle článku X Úmluvy a na základě přijatých mezinárodních dohod, pomoc organizaci OPCW. SÚJCHBO, v. v. i. na vyžádání OPCW na této pomoci participuje jak formou využití analytických mobilních laboratoří Ústavu pro potřeby OPCW, tak i formou kurzů a další výuky pro účastníky z členských zemí této organizace ve stacionárních laboratořích v Příbrami a na Kamenné.⁹³

---

⁹³ SÚJCHBO. *Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupný z WWW: <http://www.sujchbo.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=34&Itemid=44&lang=cs>.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se věnuje problematice celosvětového chemického odzbrojení, likvidace chemických zbraní a bojových chemických látek, včetně všech zařízení na jejich výrobu, skladování a vývoj. Chemické zbraně spolu s jadernými a biologickými zbraněmi patří do kategorie zbraní hromadného ničení. Svým účinkem tedy dokážou zasáhnout velkou oblast a způsobit velké ztráty v lidské populaci, fauně nebo flóře.

Celosvětové dlouhodobé úsilí ve snaze o omezení a likvidaci chemických zbraní vedlo k vytvoření mezinárodní smlouvy – Konvence o zákazu chemických zbraní (CWC), která vstoupila v platnost v roce 1997. Ve stejném roce byla založena mezinárodní organizace – Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW), sdružující všechny státy, které podepsaly tuto smlouvu. Organizace současně funguje jako mezinárodní garant, který kontroluje a dohlíží na dodržování závazků a povinností vyplývajících z Úmluvy pro smluvní státy. Česká republika je členem OPCW od roku 1997, kdy také podepsala a přijala Úmluvu.

Cílem bakalářské práce bylo z dostupných zdrojů popsat a analyzovat OPCW, popsat její základní strukturu a členění, funkci jednotlivých částí, charakterizovat nejvýznamnější cíle organizace, vytvářené nástroje a programy, které mají ve svém důsledku vést k chemickému odzbrojení a co nejlepší celosvětové kontrole chemického průmyslu. Stejně tak byla v bakalářské práci v podobném rozsahu věnována pozornost České republice jako jednomu z členů této organizace. Na základě dostupných informací popsat jakým způsobem byly implementovány požadavky Úmluvy do legislativy ČR, v základních rysech charakterizovat SÚJB, jako národní autoritu, zodpovědnou za plnění a dodržování závazků Úmluvy, která současně plní funkci implementačního, kontrolního a poradního orgánu v rámci České republiky pro ostatní subjekty.

Těžiště bakalářské práce je založeno na empiricko-analytickém definování funkce „mezinárodních inspekcí“, jako základního kontrolního mechanismu, prováděné organizací OPCW na území každého smluvního státu a vytvářených programů „mezinárodní spolupráce a podpory“, jako základního nástroje rozvoje mezinárodní spolupráce mezi rozvojovými a vyspělými členskými zeměmi, ve svém důsledku vedoucích k minimalizaci nebo úplnému odstranění rozdílů mezi státy.

Bakalářská práce je tedy tematicky rozdělena do dvou základních částí. První část je věnována OPCW a mezinárodní smlouvě CWC, druhá část práce je věnována ČR a institucím, zodpovědným za plnění příslušných požadavků.

OPCW je členěna na tři základní části, na hlavní část Konferenci smluvních států, exekutivní část Výkonnou radu a kontrolní část Technický sekretariát. Konference smluvních států přijímá všechna důležitá rozhodnutí, bez jejího souhlasu nemůže Technický sekretariát přijmout a provést žádná opatření. Členem konference je každý členský stát organizace, o všech jejích aktivitách, činnostech a opatřeních jsou informováni a mohou se na jejím rozhodování podílet všechny smluvní státy bez rozdílu. Konvence o zákazu chemických zbraní představuje základní dokument, který detailně popisuje a vysvětluje proces a způsoby implementace požadavků, vznik, strukturu a funkci organizace, kontrolní mechanismy organizace, práva a povinnosti členů, sankce v případě porušení závazků, definuje možnosti mezinárodní spolupráce a podpory mezi smluvními státy.

Základním posláním a hlavním cílem organizace a tedy všech smluvních států je za pomoci všech dostupných prostředků a vytvářených nástrojů vyvinout veškeré možné legální úsilí v boji za postupnou celosvětovou likvidaci celého arzenálu chemických zbraní, zásob bojových chemických látek a objektů určených k jejich výrobě, včetně všech dalších podpůrných systémů. Dále vytvořit takové podmínky a prostředí, které by umožňovaly celosvětový dohled nad chemickým průmyslem.

OPCW přijala závazek, ve kterém se zavázala, že do 15 let od svého vzniku se podaří proces likvidace chemických zbraní úspěšně dokončit.

Z provedené analýzy vyplývá, že základní nástroj kontrolního mechanismu dohledu na dodržování závazků Úmluvy představují „mezinárodní inspekce“. Tyto inspekce jsou zaměřeny na kontrolu zařízení a objektů v přímé souvislosti s chemickými zbraněmi a BCHL nebo na kontrolu významných zařízení v chemickém průmyslu. Z provedeného srovnání uskutečněných inspekcí v jednotlivých letech lze konstatovat, že v současné době inspektoři OPCW provádí více jak jednu mezinárodní inspekci specifického zařízení denně. Byl také vytvořen mechanismus, který umožňuje provést kontrolu na výzvu kteréhokoliv smluvního státu. Tato specifická inspekce je

uplatněna v případě přímého ohrožení některého ze smluvních států, podezření z jeho ohrožení třetím státem nebo nedodržování přijatých závazků.

Organizace byla v posledních letech nucena z finančních důvodů a z důvodů organizační náročnosti pozměnit charakter některých prováděných inspekcí. V současné době v případě dlouhodobého monitorování zařízení, které bylo dříve prováděno fyzickou kontrolou na místě, se nyní přistupuje k využití nových technologií a postupů. Pokud to umožňují podmínky prováděné kontroly, tak do těchto objektů jsou instalovány kamerové, monitorovací a měřicí systémy, které umožňují nepřetržitou kontrolu a dohled nad probíhajícími procesy bez přítomnosti inspektorů OPCW.

V otázce „mezinárodní spolupráce a podpory“ jako základního nástroje rozvoje smluvních zemí OPCW byla organizací za podpory a spolupráce vyspělých smluvních států vytvořena řada programů, které jsou zaměřeny na problematiku implementace požadavků Úmluvy, rozvoje spolupráce mezi smluvními státy, teoretické a praktické připravenosti na řešení otázek a problémů v případě mimořádné události v souvislosti s chemickými zbraněmi, vybavení příslušných institucí vhodným zařízením. Tyto programy se průběžně mění a přizpůsobují podle potřeb a zájmu smluvních zemí, podle potřeb a specifikace jednotlivých regionů, ze kterých případní účastníci pocházejí. Některé dřívější programy již byly ukončeny, na druhou stranu vznikají a vytvářejí se nové, jinak a lépe zaměřené programy.

Z provedené analýzy a z uvedených údajů vyplývá, že tyto programy jsou zaměřeny zejména na rozvojové státy, které z ekonomických, politických, náboženských a geografických důvodů jsou v procesu implementace požadavků Úmluvy a vytváření podmínek pro spolupráci a mezinárodní dohled v počátečních fázích. V současné době je také řada programů uzpůsobována na jednotlivé regiony a menší celky tak, aby byly brány v potaz jejich specifika a zvláštnosti a dotčené státy mohly lépe těchto skutečností a svých možností využít. V řadě případů totiž nelze automaticky uplatnit stejné náležitosti a přístupy z jednoho regionu do druhého.

V závěrečné kapitole části bakalářské práce, týkající se celkové analýzy OPCW byly formulovány možné výhody a nevýhody členství v dotčené organizaci z pohledu složitosti a nároků na požadovaný implementační proces, ale také s ohledem na organizací vytvářené podmínky a možnosti, které mají tento proces pro všechny smluvní státy urychlit a usnadnit.

Česká republika je členem OPCW od roku 1997. Požadavek na implementaci závazků Úmluvy do právního systému ČR byl realizován formou přijetí zákona č. 19/1997 Sb. a příslušné prováděcí vyhlášky, v současné době platnou vyhláškou č. 208/2008 Sb. Některé další zákony (např. zákon č. 356/2003 Sb. o chemických látkách a přípravcích) z oblasti chemie tuto problematiku doplňují a rozšiřují.

Od roku 2000 funkci národní autority, tedy orgánu, který funguje jako prostředník pro kontakt s OPCW a dozorový orgán kontroly plnění implementačních požadavků pro jednotlivé instituce ČR, vykonává Státní úřad jaderné bezpečnosti (SÚJB). Jeho Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní (OKZCHZ), jako součást Odboru pro kontrolu nešíření zbraní hromadného ničení, provádí národní inspekce institucí spadajících svými činnostmi do deklarační povinnosti, funguje jako koordinátor pro spolupráci s OPCW při dodržování závazků mezinárodní spolupráce a podpory jiných členů organizace a styčné místo v případě inspekci OPCW na území ČR.

Hlavní činností OKZCHZ je provádění pravidelných inspekci a kontrol všech objektů a organizací, které spadají svými aktivitami a zaměřením do zákonem uložených deklaračních povinností. Vzhledem k tomu, že Česká republika nevlastní chemické zbraně ani zařízení na jejich výrobu, jsou tyto kontroly zaměřené na aktivity nezakázané Úmluvou a kontrolu významných objektů v chemickém průmyslu. Při těchto kontrolách je také ověřována připravenost instituce na případnou inspekci OPCW, v rámci podpory spolupráce vhodnost poskytované nabídky atd.

Z výročních zpráv SÚJB vyplývá, že inspektoři OPCW provádí na území ČR každoročně 1 až 4 inspekce, které vždy byly zaměřeny na kontrolu velkých chemických závodů českého chemického průmyslu, produkující chemické látky ve velkých množstvích.

Z analýzy závěrů provedených mezinárodních inspekci OPCW a každoročních inspekci OKZCHZ lze konstatovat, že žádný z kontrolovaných subjektů na území ČR doposud neporušil žádné z deklaračních povinností a že předkládané údaje jsou v souladu se skutečným stavem. Česká republika tedy důsledně plní všechny své závazky vůči OPCW a SÚJB jako národní autorita úspěšně plní své poslání.

Některé organizace v ČR se významně podílejí na rozvoji programů mezinárodní spolupráce a podpory formou organizování různých výcvikových kurzů a seminářů, jsou poskytovány různé technické prostředky a vybavení (mobilní chemické

laboratoře, výcvikové prostory, osobní ochranné pomůcky, prostředky pro detekci a dekontaminaci BCHL, lektoři a vybraní specialisté z různých oborů atd.).

Organizace OPCW musela ve svých závěrech konstatovat, že základního cíle a závazku, tedy úspěšného dokončení procesu likvidace chemických zbraní v horizontu 15 let, se nepodařilo dosáhnout a nepodařilo se jej splnit. Důvodů proč tomu tak je, se nabízí celá řada. Jsou to zejména důvody ekonomické, s tím související technologické problémy a v neposlední řadě v některých případech také důvody politické a náboženské. V průběhu období uplynulých 15 let bylo zjištěno a konstatováno, že proces likvidace chemických zbraní je velice složitý a klade velké finanční nároky na technologie a procesy, používané při likvidaci CHZ, což pro mnoho zemí představuje velkou ekonomickou zátěž. Tyto používané postupy a procesy likvidace jsou také velmi náročně jak časově, tak kladou velké nároky na odbornost a specializaci lidí a jsou velmi komplikované i z bezpečnostního hlediska. V mnoha případech je tedy nutná spolupráce a spoluúčast jiných, ekonomicky a technologicky bohatších a vyspělejších zemí, což bývá dost často i politický problém.

Pro dosažení cíle úplného chemického odzbrojení je také nezbytné, aby bylo dosaženo plné univerzality Úmluvy a zejména přistoupení všech států, které tak dosud neučinily nebo dokument neratifikovaly. Především se to týká těch států, u kterých je reálné podezření, že mohou nebo vlastní chemické zbraně (Korejská lidově demokratická republika, Izrael a Egypt). Jedině tím, že všechny státy světa budou podrobeny účinným kontrolním mechanismům a budou se na nich sami aktivně spolupodílet a budou spolupracovat s ostatními smluvními státy OPCW, lze cíle úplného celosvětového chemického odzbrojení dosáhnout.

Přesto však lze konstatovat, že proces postupného odzbrojování a likvidace chemických zbraní úspěšně pokračuje. Do konce roku 2012 bylo zlikvidováno přibližně 70% veškerého za uplynulé období deklarovaného chemického arzenálu a dotčených zařízení a objektů.

V Rozhodnutí Rady Evropské unie 2012/712/SZBP ze dne 19. listopadu 2012 se konstatuje, že: „Unie považuje úmluvu za klíčovou složku mezinárodního rámce pro nešíření a odzbrojení a za jedinečný nástroj pro odzbrojení a nešíření, jehož integrita a důsledné uplatňování musí být plně zaručeny. Všechny členské státy Unie jsou stranami Úmluvy. Unie se rovněž domnívá, že Úmluva se osvědčila jako velmi úspěšný nástroj vzhledem k tomu, že k ní přistoupily téměř všechny státy a státy vlastníci tyto zbraně již

zničily velkou část svých zásob chemických zbraní. Prioritou Organizace pro zákaz chemických zbraní (OPCW) zřízené Úmluvou je i nadále zničení chemických zbraní, zároveň se však objevují nové výzvy a hrozby, jimž musí OPCW přizpůsobit svou činnost, aby zachovala a uhájila integritu Úmluvy...“ A Evropská unie přijala toto rozhodnutí: „Cílem Evropské unie je posílit Úmluvu o zákazu vývoje, výroby, hromadění zásob a použití chemických zbraní a o jejich zničení a vycházet přitom z pokroku, jehož bylo dosud dosaženo v ničení deklarovaných zásob chemických zbraní a v předcházení jejich opětovnému výskytu, a to i posílením kontrolního režimu Úmluvy, lepším prováděním na vnitrostátní úrovni, jakož i prostřednictvím úsilí o dosažení všeobecné platnosti...“⁹⁴

Lze tedy předpokládat, že pokud nenastanou jiné neočekávané komplikace, bude základní cíl Úmluvy a organizace OPCW nakonec splněn a proces likvidace jedné kategorie zbraní hromadného ničení úspěšně dokončen. Ve srovnání s procesem v biologickém a jaderném odzbrojení světa, lze proces chemického odzbrojení považovat za funkční a úspěšný.

Dokladem tohoto tvrzení je i fakt, že v roce 2013 byla organizace OPCW oceněna Nobelovou cenou míru za vynaložené úsilí při řešení otázek chemického odzbrojení a likvidace chemických zbraní.

---

⁹⁴ EUR-Lex. *Přístup k právu Evropské unie (32012D0712)* [online]. 2012 [cit. 2014-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32012D0712:CS:NOT>>.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BAJGAR, J. *Používání chemických zbraní a jednání o jejich zákazu: Od historie k současnosti*. Hradec Králové : Nukleus HK, 2006. 180 s. ISBN 80-86225-75-5.
2. MATOUŠEK, J. *Chemical weapons, Chemical warfare agents*. Frýdek-Místek : Kleinwächter, 2008. 53 s. ISBN 978-80-7385-041-8.
3. RAMESH, C. G. *Handbook of Toxicology of Chemical Warfare Agents*. London : Elsevier, 2009. 1147s. ISBN 978-0-12-374484-5.
4. SIDELL, F. R., PATRICK III W. C., DASHIEL T. R. *Jane's Chem-Bio Handbook*. Alexandria : Jane's Information Group, 2001. 298 s. ISBN 0-7106-1923-5.
5. STŘEDA, L. *15 let po vstupu Úmluvy o zákazu chemických zbraní v platnost-úsilí o chemické odzbrojení pokračuje*. Praha : MV-GŘ HZS ČR, 2013. 143 s. ISBN 978-80-86466-35-4.
6. TABASSI, L. W. *OPCW: The Legal Texts*. Hague : T. M. C. Asser Press, 1999. 568 s. ISBN 90-6704-112-2.
7. VOPÁLENSKÝ, V., BLÁHOVÁ, M. *Úmluva o zákazu chemických zbraní a povinnosti podniků v ČR*. Chemagazín, 2011, r. XXI. č. 2, ISSN 1210-7409.

Elektronické zdroje

1. EUR-Lex. *Přístup k právu Evropské unie (32012D0712)* [online]. 2012 [cit. 2014-04-22]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32012D0712:CS:NOT>>.
2. GOOGLE. *Google obrázky* [online]. 2013 [cit. 2013-12-07]. Dostupný z WWW: <<http://blog.oup.com/wp-content/uploads/2013/09/chemweapcon.jpg>>.
3. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-03-05]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/fileadmin/OPCW/OPCW_Today/OPCW_Today_-_Vol_2_No_5.pdf>.

4. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/about-opcw/>>.
5. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/our-work/>>.
6. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/our-work/international-cooperation/>>.
7. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/our-work/national-implementation/>>.
8. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons*. [online]. 2014 [cit. 2014-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/our-work/assistance-and-protection/>>.
9. OPCW. *Organization for the Prohibition of Chemical Weapons* [online]. 2014 [cit. 2014-01-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.opcw.org/documents-reports/annual-reports/>>.
10. OPCW. *Report of the Organization on the Implementation of the Convention (C-III/3)*. [online]. 1998 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=3953>.
11. OPCW. *Report of the Organization on the Implementation of the Convention (C-IV/5)*. [online]. 1999 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4119>.
12. OPCW. *Report of the Organization on the Implementation of the Convention (C-V/5)*. [online]. 2000 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4291>.
13. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in the Year 2000 (C-VI/5)*. [online]. 2001 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4326>.

14. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in the Year 2001 (C-7/3)*. [online]. 2002 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4468>.
15. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2002 (C-8/5)*. [online]. 2003 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=4678>.
16. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2003 (C-9/5)*. [online]. 2004 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=5260>.
17. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2004 (C-10/4)*. [online]. 2005 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=1654>.
18. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2005 (C-11/4)*. [online]. 2006 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=1186>.
19. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2006 (C-12/6)*. [online]. 2007 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=858>.
20. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical*

- Weapons and on their Destruction in 2007 (C-13/4)*. [online]. 2008 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=12536>.
21. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2008 (C-14/4)*. [online]. 2009 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=13640>.
  22. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2009 (C-15/4)*. [online]. 2010 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=14286>.
  23. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2010 (C-16/4)*. [online]. 2011 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=15278>.
  24. OPCW. *Report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2011 (C-17/4)*. [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16013>.
  25. OPCW. *Draft report of the OPCW on the Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling, and Use of Chemical Weapons and on their Destruction in 2012 (EC 73/3, C-18/CRP.1)*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16664>.
  26. OPCW. *Decision: Programme and Budget of the OPCW for 2013 (C-17/DEC.4)*. [online]. 2012 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.opcw.org/index.php?eID=dam_frontend_push&docID=16031>.

27. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/elektronicka-uredni-deska/>>.
28. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/uvod/>>.
29. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/organizacni-struktura/>>.
30. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2013-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/postaveni-ve-statni-sprave/>>.
31. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/o-sujb/15-let-sujb/vznik-a-vyvoj-sujb/>>.
32. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-biologickych-zbrani/>>.
33. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/>>.
34. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-12-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemickych-zbrani/umluva-o-zakazu-vyvoje-vyroby-hromadeni-zasob-a-pouziti-chemickych-zbrani-a-jejich-zniceni/>>.
35. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2014 [cit. 2014-01-05]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zakaz-zbrani/Umluva_CW.pdf>.
36. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/dokumenty-a-publikace/vyrocnizpravy/>>.
37. SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2007 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocnizpravy/ceske/VZ_SUJB_2007_cast_I.pdf>.
38. SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2008 (část I)*. [online].

- 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocn_i_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2008_cast_I.pdf>.
39. SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2009 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocn_i_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2009_cast_I.pdf>.
40. SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2010 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocn_i_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2010_cast_I.pdf>.
41. SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2011 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocn_i_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2011_cast_I.pdf>.
42. SÚJB. *Zpráva o výsledcích činnosti SÚJB při výkonu státního dozoru nad jadernou bezpečností jaderných zařízení a radiační ochranou za rok 2012 (část I)*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupný z WWW: <http://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/docs/zpravy/vyrocn_i_zpravy/ceske/VZ_SUJB_2012_cast_I.pdf>.
43. SÚJB. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*. [online]. 2013 [cit. 2013-09-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujb.cz/zakaz-chemicky-zbrani/>>.
44. SÚJCHBO. *Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.sujchbo.cz/>>.
45. SÚJCHBO. *Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupný z WWW: <http://www.sujchbo.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=29&Itemid=39&lang=cs>.
46. SÚJCHBO. *Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany*. [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupný z WWW: <http://www.sujchbo.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=34&Itemid=44&lang=cs>.
47. WIKIMEDIA COMMONS. *Organizace pro zákaz chemických zbraní* [online]. 2013 [cit. 2013-12-09]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:OPCW_logo.gif>.

48. WIKIMEDIA COMMONS. *Organizace pro zákaz chemických zbraní* [online]. 2013 [cit. 2013-12-09]. Dostupný z WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:HQ_of_OPCW_in_The_Hague.jpg>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 18/1997 Sb. ze dne 24. ledna 1997, o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (Atomový zákon). [online]. In *Sbírka zákonů Česká republika*. 1997, částka 5, s. 82-106, [cit. 2013-12-17]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=18/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
2. ČESKO. Zákon č. 19/1997 Sb. ze dne 24. ledna 1997, o zákazu chemických zbraní. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1997, částka 5, s. 107-114, [cit. 2013-12-17]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=19/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
3. ČESKO. Vyhláška č. 208/2008 Sb. ze dne 5. června 2008, kterou se provádí zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 65, s. 2671-2690, [cit. 2013-12-18]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=208/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244
4. ČESKO. Zákon č. 356/2003 Sb. ze dne 23. září 2003, o chemických látkách a přípravcích [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 120, s. 5810-5837, [cit. 2013-12-19]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=356/2003&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

SEZNAM ZKRATEK

ACW	Abandoned Chemical Weapons (zanechané chemické zbraně)
ACWD	Abandoned Chemical Weapons Destruction Facility (zařízení na likvidaci ACW)
APB	Assistance and Protection Branch (oddělení podpory a ochrany)
BCHL	Bojové chemické látky
CAS	Chemical Abstract Service number
CBRN	Chemical, Biological, Radiological, Nuclear
CWC	Chemical Weapons Convention
CWDF	Chemical Weapons Destruction Facility (objekt na ničení CHZ)
CWPF	Chemical Weapons Production Facility (objekt na výrobu CHZ)
CWSF	Chemical Weapons Storage Facility (objekt na skladování CHZ)
CHZ	Chemické zbraně
GŘ HZS	Generální ředitelství hasičského záchranného sboru
ICB	International Cooperation Branch (oddělení mezinárodní spolupráce)
IPB	Implementation Support Branch (oddělení podpory implementace)
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
OCAD	OPCW Central Analytical Database (OPCW centrální analytická databáze)
OCPF	Other Chemical Production Facility (ostatní zařízení chemické výroby)
OCW	Old Chemical Weapons (staré chemické zbraně)
OKZCHZ	Oddělení pro kontrolu zákazu chemických zbraní
OKZBZ	Oddělení pro kontrolu zákazu biologických zbraní
OPCW	Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
OSN	Organizace spojených národů
PSF	fosfor, síra, fluor (objekty vyrábějící sloučeniny obsahující PSF)
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SÚJCHBO	Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany
SÚRO	Státní úřad radiační ochrany
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU
ZHN	Zbraně hromadného ničení

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1 - sídlo organizace OPCW v Haagu (Nizozemí)	14
Obrázek 2 - logo organizace OPCW	14
Obrázek 3 - titulní strana časopisu „OPCW Today“ z prosince 2013	16
Obrázek 4 - knižní vydání Úmluvy/Konvence o zákazu chemických zbraní	17
Obrázek 5 - schéma postavení SÚJB ve státní správě ČR	53
Obrázek 6 - budova SÚJB na Senovážném náměstí v Praze	54
Obrázek 7 - vchod do budovy SÚJB	54
Obrázek 8 - organizační schéma SÚJB	57

Seznam tabulek

Tabulka 1 - srovnání CWC a BWC (podobnosti a rozdíly)	24
Tabulka 2 - počet mezinárodních inspekcí OPCW v letech 1997 – 2005	31
Tabulka 3 - počet mezinárodních inspekcí OPCW v letech 2006 – 2013	32
Tabulka 4 - počet inspekcí OPCW podle typu kontrolovaného objektu v letech 2011 – 2013	34
Tabulka 5 - počet látek v databázi OCAD charakterizovaných podle typu analýzy.	38
Tabulka 6 - počet datových záznamů v databázi OCAD	38
Tabulka 7 - počet všech národních inspekcí OKZCHZ provedených v letech 2001 – 2012	61
Tabulka 8 - počet inspekcí podle typu kontrolovaného objektu v letech 2007 – 2012	62

Seznam grafů

Graf 1 - srovnání počtu mezinárodních inspekcí OPCW v letech 1997 až 2013	33
Graf 2 – srovnání počtu národních inspekcí OKZCHZ v letech 2000 až 2012	61
Graf 3 – mezinárodní inspekce OPCW na území ČR v letech 2000 až 2012	63